

LEGE
pentru modificarea unor acte normative
*(îmbunătățirea mecanismului de acordare de către stat a compensației
financiare victimelor infracțiunilor)*

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art. I. - Codul de executare al Republicii Moldova nr. 443/2004 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr. 214-220, art. 704), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. Articolul 11 se completează cu litera m¹) cu următorul cuprins:

„m¹) dispozițiile privind compensarea financiară de către stat a prejudiciului cauzat prin infracțiune în temeiul Legii nr. 137/2016 cu privire la reabilitarea victimelor infracțiunilor;”.

2. Articolul 37 alineatul (7) se completează cu litera b¹) cu următorul cuprins:

„b¹) încasarea compensației financiare de stat acordate victimelor infracțiunilor, conform Legii nr. 137/2016 cu privire la reabilitarea victimelor infracțiunilor;”.

Art. II. - Legea nr. 198/2007 cu privire la asistența juridică garantată de stat (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 157-160, art. 614) cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 18 alin. (1) cuvintele „din raza domiciliului său cerere scrisă sau orală” se substituie cu cuvintele „o cerere scrisă sau orală”.

2. La articolul 28 alin. (1¹), după cuvintele „violenței în familie” se completează cu textul „, , victimelor infracțiunilor de tortură, ale tratamentului inuman și degradant, victimelor traficului de ființe umane, copiii victime ale infracțiunilor, persoanele cu dizabilități severe sau accentuate”.

Art. III. - Legea nr. 137/2016 cu privire la reabilitarea victimelor infracțiunilor (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2016, nr. 293-305, art. 618) cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. Articolul 1 alineatul (3) se abrogă.

2. Se completează cu articolul 1¹ cu următorul cuprins:

„Articolul 1¹. Noțiuni

Termenii și expresiile utilizate în prezenta lege au următorul înțeles:

victimă a infracțiunii – persoana fizică ce a suferit un prejudiciu moral, fizic sau material în mod direct cauzat prin săvârșirea unei infracțiuni, precum și

membrii familiei unei persoane al cărei deces a fost cauzat în mod direct de o infracțiune și care au suferit prejudicii în urma acestui deces;

membrii familiei – soțul/soția, persoana care se află cu victima infracțiunii în relații asemănătoare celor dintre soți (concubinaj), copiii, rudele sau afinii acestuia până la gradul IV și persoanele aflate la întreținerea victimei infracțiunii.”.

3. Se completează cu articolul 2¹ cu următorul cuprins:

„**Articolul 2¹** . Confirmarea statutului de victimă și condiții speciale de acces la suport

(1) Statutul de victimă a infracțiunii, în sensul prezentei legi, se confirmă prin prezentarea unuia dintre următoarele înscrisuri:

a) copia plîngerii depuse la organul de urmărire penală privind săvîrșirea unei infracțiuni;

b) certificatul despre faptul că ea s-a adresat cu plîngere la organul de urmărire penală sau o copie de pe procesul-verbal despre plîngerea orală adresată organului de urmărire penală;

c) copia procesului-verbal de audiere în calitate de victimă sau parte vătămată în cadrul procesului penal;

d) copia ordonanței organului de urmărire penală sau a încheierii instanței de judecată de recunoaștere în calitate de parte vătămată, după caz, ordonanța organului de urmărire penală sau încheierea instanței de judecată de recunoaștere în calitate de succesor al victimei sau al părții vătămate în cadrul procesului penal.”;

„(2) În situații urgente sau în lipsa temporară a înscrisurilor prevăzute la alin. (1), accesul la serviciile de suport prevăzute la art. 2 alin. (5) lit. a), b) și c) se acordă pe o perioadă de cel mult 45 de zile, în baza unei declarații pe propria răspundere a victimei infracțiunii, cu obligația de a prezenta ulterior înscrisurile necesare. În circumstanțe justificate, această perioadă poate fi prelungită, pentru cel mult 15 zile.”.

4. Articolul 6:

alineatul (1):

la litera a) se completează cu cuvintele „în funcție de necesitățile acesteia”;

alineatul (2) va avea următorul cuprins:

„(2) Informațiile prevăzute la alin. (1) sunt aduse la cunoștința victimei infracțiunii, într-un limbaj simplu și accesibil, fapt consemnat într-un proces-verbal, care se anexează la materialele cauzei penale.”.

5. La articolul 9 alin. (1), textul „art. 171–175 (infracțiuni privind viața sexuală)” se substituie cu textul „art. 171-175¹ infracțiuni privind viața sexuală)”.

6. La articolul 10 alin. (1), după cuvintele „în temeiul cererii scrise a victimei infracțiunii”, se completează cu cuvintele „sau reprezentantului legal”.

7. La articolul 11 alin. (2) va avea următorul cuprins:

„(2) Victimele infracțiunilor de tortură, tratament inuman și degradant, copiii victime ale infracțiunilor, victimele violenței în familie, victimele infracțiunilor privind viața sexuală, victimele traficului de ființe umane precum și persoanele cu dizabilități severe sau accentuate, beneficiază necondiționat de asistență juridică garantată de stat indiferent de nivelul veniturilor.”

8. Articolul 12:

la alineatul (2) textul „art. 171–175 (infracțiuni privind viața sexuală),” se substituie cu textul „art. 171–175¹ (infracțiuni privind viața sexuală),”, totodată se completează cu textul „art. 188 alin. (3) lit. c) sau d) (tîlhăria săvîrșită cu vătămarea gravă a integrității corporale sau a sănătății ori cu deosebită cruzime),”;

la alineatul (3):

literele b), c) și d) se abrogă.

9. Articolul 14:

la alineatul (1):

punctul 3) se abrogă.;

punctul 4) se completează cu cuvintele „sau făptuitorul nu dispune de mijloace financiare suficiente, este insolvent sau dispărut”;

se completează cu alineatele (6), (7) și (8) cu următorul cuprins:

„(6) Dacă victima infracțiunii s-a aflat în imposibilitate de a formula cererea de compensație financiară, termenul de 3 ani se calculează de la data la care a încetat starea de imposibilitate, cu prezentarea documentelor justificative.

(7) În cazul în care asupra acțiunii civile născută dintr-o cauză penală urmează să hotărască instanța civilă, termenul de 3 ani curge de la data rămînerii definitive a hotărârii prin care a fost admisă acțiunea civilă.

(8) Prin derogare de la alin. (1) pct. 1), în cazul în care făptuitorul nu este identificat, victima infracțiunii poate formula cererea de compensație financiară în termen de 3 ani de la data emiterii ordonanței de suspendare a urmăririi penale.”

10. Articolul 15:

În dispoziția alineatului cuvintele „prin acțiunile violente prin care a fost săvîrșită infracțiunea”, se substituie cu cuvintele „prin săvîrșirea infracțiunii,” și alineatul unic devine alineatul (1);

se completează cu literele f) și g) cu următorul cuprins:

„f) prejudiciul moral survenit ca urmare a infracțiunilor prevăzute la art. 12 alin. (2);

g) prejudiciul cauzat prin exploatarea prin muncă, inclusiv salariul neplătit și condițiile de muncă precare, în cazul victimelor traficului de ființe umane.”;

Articolul se completează cu alineatul (2) cu următorul cuprins:

(2) Membrii familiei care se aflau la întreținerea victimei infracțiunii al cărei deces a fost provocat de o infracțiune beneficiază de compensație financiară pentru prejudiciul cauzat prin pierderea mijloacelor de întreținere”.

11. Articolul 16:

la alineatul (3):

litera g) se abrogă;

se completează cu litera i¹) cu următorul cuprins:

„i¹) venitul lunar al victimei infracțiunii sau după caz, venitul lunar pe fiecare membru al familiei victimei infracțiunii în cazul în care se solicită avansul din compensație;”;

litera k) va avea următorul cuprins:

„k) declarație pe propria răspundere privind inexistența situațiilor prevăzute la art. 12 alin. (3) lit. a), e) și f), precum și a veridicității celor relevate în cerere.”.

alineatul (4):

la litera d) cuvintele „o confirmare a executorului judecătoresc” se substituie cu cuvintele „declarația pe propria răspundere a victimei”;

litera e) se abrogă.

12. Se completează cu articolele 19¹ și 19² cu următorul cuprins:

„ **Articolul 19¹**. Acordarea avansului din compensația financiară

(1) Victima infracțiunii care se află într-o situație financiară precară i se acordă un avans din compensația financiară, în limita unei sume echivalente de pînă la 5 salarii minime pe țară lunare, stabilite de Guvern pentru anul în care victima infracțiunii a solicitat avansul.

(2) Cererea privind acordarea unui avans din compensația financiară se depune la Ministerul Justiției doar după sesizarea organelor de urmărire penală. Dispozițiile art. 16 se aplică în mod corespunzător, în care se menționează etapa de examinare a sesizării.

(3) Cererea privind acordarea unui avans din compensația financiară poate fi depusă odată cu cererea de compensație financiară.

(6) Comisia examinează cererea privind acordarea unui avans din compensația financiară în termen de 30 de zile de la data depunerii. Comisia decide acordarea avansului și stabilește cuantumul avansului sau respinge motivat acordarea acestuia.

(7) În cazul respingerii cererii de compensație financiară, victima infracțiunii este obligată să restituie avansul, cu excepția cazului în care cererea de compensație financiară a fost respinsă din cauza că făptuitorul nu dispune de suficiente resurse pentru a acoperi valoarea totală a despăgubirii sau că făptuitorul a dispărut.

(8) Victima care a beneficiat de un avans din compensația financiară este obligată la restituirea acestuia dacă nu a depus cererea pentru compensație

financiară în termenele prevăzute la art. 14 alin. (1) pct. 2), alin. (6)-(8) sau se stabilește existența unuia dintre cazurile prevăzute la art. 12 alin. (3).

Articolul 19². Acordarea avansului sub formă de vouchere
pentru nevoi urgente ale victimelor infracțiunilor

(1) Pentru acoperirea nevoilor urgente victimelor infracțiunii se acordă un avans din compensația financiară sub formă de voucher. Voucherele se acordă de către Comisie în limita unei sume echivalente cu 5 salarii minime pe țară lunare, prognozate pentru anul în care victima infracțiunii a solicitat avansul.

(2) Voucherele se folosesc exclusiv de către victimele infracțiunilor pentru acoperirea cheltuielilor de hrană, cazare, transport, medicamente și materiale sanitare, precum și materiale de igienă și de uz personal.

(3) Voucherele se distribuie victimelor infracțiunii prin intermediul instituțiilor și autorităților publice competente, precum și organizațiile necomerciale ce activează în domeniul reabilitării victimelor infracțiunilor. Selectarea entităților publice și private se va realiza cu respectarea criteriului distribuției geografice pentru a oferi tuturor victimelor posibilitatea de a accesa aceste vouchere.

(4) Lista entităților publice și private implicate în procedura de distribuire a voucherelor către victimele infracțiunilor se publică și se actualizează anual pe pagina de internet a Ministerului Justiției.

(5) Acordarea de vouchere victimelor infracțiunilor pentru acoperirea nevoilor urgente se realizează în baza unei metodologii de emitere, distribuire și decontare a voucherelor destinate victimelor infracțiunii, pentru stabilirea cuantumului acestora, precum și a criteriilor de selectare a entităților publice și private înrolate în mecanismul de acordare, adoptată prin hotărâre a Guvernului.

(6) Victima infracțiunii care a beneficiat de vouchere este obligată la restituirea sumei echivalente acestuia dacă nu a depus cererea pentru compensație financiară, conform art. 16 sau în cazul respingerii cererii de compensație financiară.”. Prevederile art. 19¹ alin. (8) se aplică în mod corespunzător.

Art. III. - Dispoziții finale și tranzitorii

(1) Prezenta lege intră în vigoare peste 3 luni de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

(2) Guvernul, pînă la intrarea în vigoare a prezentei legi va aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta lege.

(3) Cererile privind acordarea compensației financiare, înaintate pînă la intrarea în vigoare a prezentei legi, se examinează și soluționează conform legislației în vigoare la data înaintării cererii.

NOTA DE FUNDAMENTARE

la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative

(îmbunătățirea mecanismului de acordare de către stat a compensației financiare victimelor infracțiunilor)

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ
Proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (<i>îmbunătățirea mecanismului de acordare de către stat a compensației financiare victimelor infracțiunilor</i>) a fost elaborat de către Ministerul Justiției.
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ
2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ
Elaborarea proiectului de act derivă din necesitatea realizării obiectivului 2.1.1 din <i>Strategia privind asigurarea independenței și integrității sectorului justiției pentru anii 2022–2025</i> aprobată prin Legea nr. 211/2021 În același timp, necesitatea îmbunătățirii mecanismului compensator rezidă și din acțiunea 38 din <i>Planul de acțiuni al Ministerului Justiției pentru anul 2025</i> aprobat prin <i>Ordinul Ministrului Justiției nr. 36</i> din 7 februarie 2025.
2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative
Activitatea infracțională constituie un atentat grav asupra relațiilor sociale care stau la baza funcționării unei societăți prospere și echilibrate. Totodată, ea reprezintă un factor de prejudiciere directă a drepturilor și libertăților fundamentale ale persoanelor vătămate. Statele au o obligație primordială de a preveni criminalitatea, întrucât aceasta afectează în mod direct viața, sănătatea și siguranța cetățenilor. La fel de importantă este însă și responsabilitatea statului de a acorda sprijin adecvat și eficient victimelor infracțiunilor – persoane care, în urma unor circumstanțe nefericite și neimputabile, au devenit ținta unor acțiuni criminale. În acest sens, victimele trebuie tratate cu respect, demnitate, empatie și profesionalism de către toate instituțiile implicate. Preocuparea pentru reducerea, până la excludere, a consecințelor negative asupra victimelor infracțiunilor – fie că sunt persoane individuale, fie membri ai familiilor acestora – se regăsește tot mai frecvent în politicile și strategiile internaționale. De altfel, Republica Moldova se numără printre statele care manifestă o preocupare constantă pentru protejarea și sprijinirea victimelor infracțiunilor. În acest sens, a fost consolidat cadrul legal național prin adoptarea Legii nr. 137 din 29 iulie 2016 privind reabilitarea victimelor infracțiunilor. Sistemul național de asistență destinat victimelor și altor persoane îndreptățite este susținut de un ansamblu de acte normative complementare, orientate spre întărirea și extinderea măsurilor de protecție și suport. Continuarea procesului de dezvoltare și perfecționare a legislației în acest domeniu este esențială, inclusiv în contextul respectării valorilor constituționale consacrate de articolul 1 alineatul (3), articolul 16 alineatul (1) și articolul 24

alineatul (1) din Constituția Republicii Moldova. Aceste prevederi consacără principiile statului de drept și subliniază că demnitatea umană, drepturile și libertățile fundamentale, precum și justiția sunt valori supreme care trebuie garantate. Totodată, statul are obligația fundamentală de a respecta și proteja persoana umană, garantând fiecărui individ dreptul la viață și la integritate fizică și psihică.

Prin adoptarea Legii nr. 137 din 29 iulie 2016 privind reabilitarea victimelor infracțiunilor, statul și-a asumat angajamentul legal și instituțional de a sprijini victimele anumitor categorii de infracțiuni, oferindu-le o formă cuprinzătoare de protecție și asistență. Această lege recunoaște vulnerabilitatea specifică a victimelor și stabilește un mecanism național integrat de intervenție, axat pe asigurarea accesului la:

- **consiliere psihologică**, pentru gestionarea traumelor emoționale și recuperarea psiho-socială;
- **consiliere informațională**, privind drepturile victimei, procedurile judiciare și serviciile disponibile;
- **asistență juridică**, pentru garantarea accesului echitabil la justiție și apărarea intereselor victimei;
- **compensația financiară acordată de stat**, în cazul în care prejudiciul cauzat prin infracțiune nu a fost acoperit, parțial sau integral, de către făptuitor.

În acest mod, statul nu doar recunoaște suferința victimelor, ci și intervine în mod activ pentru a restabili echilibrul social și juridic afectat prin săvârșirea infracțiunii, în concordanță cu principiile solidarității sociale și protecției demnității umane.

Cu toate acestea, practica a demonstrat că mecanismul de acordare a compensației financiare victimelor infracțiunilor, deși bine intenționat, rămâne excesiv de rigid și birocratic, ceea ce limitează considerabil accesul real al victimelor la sprijinul oferit de stat. În special, se constată că actualul cadru normativ impune un set complex de condiții de eligibilitate, care descurajează persoanele aflate într-o situație vulnerabilă să solicite compensația.

Mai mult decât atât, procedura de solicitare a compensației implică prezentarea unui număr semnificativ de documente și acte justificative, unele dintre acestea având un caracter superfluu.

Aceste deficiențe au fost abordate și în Raportul de analiză a Legii nr.136/2016 cu privire la reabilitarea victimelor infracțiunilor, elaborate în cadrul proiectului „*Consolidarea sistemului de justiție penală bazat pe respectarea drepturilor omului în Republica Moldova*”.¹ Astfel, în cadrul prezentei analize s-a observat că mecanismul de acordare a compensațiilor în forma curentă poate fi descurajant datorită numărului mare de documente solicitate, care implică un efort substanțial din partea victimei.

În consecință, se impune o reformare a mecanismului actual, prin:

- simplificarea procedurilor de acces la compensație;
- eliminarea condițiilor excesiv de restrictive;

¹ <https://rm.coe.int/raport-de-analiza-a-legii-nr-137-cu-privire-la-reabilitarea-victimelor/1680b1c8e0>

• reducerea numărului de acte obligatorii, precum și alte aspecte de îmbunătățire în scopul consolidării sprijinului acordat victimelor infracțiunilor, anterior emiterii unei hotărâri definitive și irevocabile.

Pe lângă aspectele menționate anterior, analiza aplicării Legii nr. 137/2016 a scos în evidență și alte deficiențe de ordin legislativ, care au un impact major asupra eficienței sprijinului oferit victimelor infracțiunilor. Unul dintre aceste aspecte vizează necesitatea revizuirii noțiunii de „victimă” în sensul legii, astfel încât aceasta să corespundă standardelor internaționale, în special celor prevăzute de *Directiva 2012/29/UE* și de *Recomandarea CM(2023)2 a Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei*.

În forma sa actuală, definiția legală a victimei este mai restrictivă decât cea consacrată la nivel european, ceea ce duce, în practică, la excluderea anumitor persoane afectate de infracțiuni de la beneficiile prevăzute de lege.

Mai mult decât atât, legea nu prevede în mod clar care este actul juridic prin care unei persoane i se atribuie statutul de victimă, fapt ce creează o incertitudine considerabilă în aplicarea normei. Această omisiune pune în dificultate autoritățile competente – în special serviciile sociale, psihologii și alte structuri de suport – care, în lipsa unei recunoașteri oficiale sau formale a calității de victimă, ezită sau nu pot acorda asistența necesară.

Problema este agravată de faptul că nu toate victimele se adresează imediat organelor de urmărire penală, din motive precum frica, rușinea, trauma sau lipsa informației. În aceste cazuri, ele nu dispun de acte care să confirme statutul lor, ceea ce le împiedică să acceseze sprijinul oferit de stat în baza legii.

Prin urmare, este necesară, revizuirea definiției legale a „victimei infracțiunii”, în sens extins și conform cu standardele internaționale, reglementarea expresă a modului în care se recunoaște calitatea de victimă precum și asigurarea temporară la accesul serviciilor lor de sprijin, chiar și în lipsa unei plângeri penale. Aceste măsuri ar contribui semnificativ la eliminarea barierelor de acces, ar spori protecția victimelor în fazele vulnerabile imediat după victimizare.

Prin urmare, scopul prezentului proiect constă în eliminarea deficiențelor identificate anterior, precum și în îmbunătățirea mecanismului compensator destinat victimelor infracțiunilor.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Problematika subiectului victimei infracțiunii și a compensării prejudiciilor cauzate acestora prin fapte penale este în continuă evoluție în diverse jurisdicții. Deși în ultimii ani în Republica Moldova se atestă o abordare mult mai proactivă în favoarea victimelor infracțiunilor, totuși, cadrul normativ național atestă unele deficiențe care împiedică victimele să valorifice pe deplin dreptul la reabilitare și compensare financiară de către stat, fapt ce a impus o reflecție suplimentară asupra subiectului dat.

Per ansamblu, proiectul prevede următoarele modificări:

- **revizuirea noțiunii de „victimă”**, pentru a include în mod expres și alte persoane afectate, conform standardelor internaționale;

- **reglementarea expresă a actelor prin care se conferă statutul de victimă**, pentru a permite accesul la servicii și măsuri de sprijin într-un cadru juridic clar și accesibil;
- **simplificarea procedurii de solicitare a compensației financiare**, prin eliminarea unor condiții și documente excesive;
- **posibilitatea acordării unui avans/vouchere din compensația financiară**, în situații precare sau acordarea avansului sub formă de vouchere strict pentru nevoile urgente ale victimelor infracțiunilor;
- **recunoașterea dispozițiilor privind acordarea compensației ca documente executorii**, pentru facilitarea executării;
- **scutirea victimelor de la plata taxelor pentru actele executorului judecătoresc și spezele de executare**, în vederea eliminării poverii financiare suplimentare precum și alte aspecte de îmbunătățire a cadrului normative.

În continuarea celor expus, vor fi relatate în mod detaliat aspectele menționate supra.

Revizuirea noțiunii de victimă și acordarea statutului acesteia

Una dintre lacunele esențiale ale cadrului legal actual constă în definirea restrictivă a noțiunii de „victimă a infracțiunii” în Legea nr. 137/2016, ceea ce generează limitări nejustificate în accesul la măsurile de sprijin și reabilitare. În forma sa actuală, art.1 alin. (3) al Legii nr. 137/2016, „victimă a infracțiunii” se definește ca o ”persoană fizică vătămată, mental sau fizic, care înregistrează o suferință emoțională sau o pierdere materială, cauzată direct prin infracțiune, conform Codului penal, precum și soțul, copiii și persoanele aflate la întreținerea persoanei decedate în cazul serviciilor de suport prevăzute la art. 2 alin. (5) lit. b) și d)”. Această definiție este mai restrânsă comparativ cu cea expusă în *Directiva 2012/29/UE și Recomandarea CM (2023)2*, care extind noțiunea de victimă cu referire la sensul larg al conceptului de familie și anume la persoanele care conviețuiesc cu victima directă într-o relație intimă stabilă, rudele apropiate, frații și surorile, indiferent de coabitare.

Problema definiției de victimă din Legea nr. 137/2016 rămâne omiterea altor membri de familie în sensul larg al conceptului de familie. Aparent, dacă concubini, parteneri civili, etc. devin victime indirecte ale infracțiunii Legea nr. 137/2016 nu li se aplică, deși aceste persoane fac parte din familie în sensul larg.

În acest sens, proiectul propune revizuirea noțiunii de victimă astfel încât aceasta să includă, în mod expres:

- persoana fizică căreia i-au fost cauzate, în mod direct, daune morale, fizice sau materiale prin săvârșirea unei infracțiuni;
- membrii familiei unei persoane al cărei deces a fost cauzat prin infracțiune, inclusiv soțul/soția, persoana care s-a aflat cu victima în relații asemănătoare celor dintre soți, rudele în linie directă, copii, rudele apropiate (adică frații/surorile etc.) și alte persoane aflate în întreținerea victimei.

Astfel, în cazul infracțiunilor care au ca urmare decesul victimei directe, este esențial ca membrii familiei acesteia – precum soțul/soția, copiii, precum și alte persoane aflate în întreținerea victimei la momentul decesului, fiind victimă

indirecte să beneficieze de acces deplin la toate serviciile de sprijin prevăzute de lege.

Totodată, prezenta lege nu reglementează expres prin ce act se conferă statutul de victimă, fapt care generează dificultăți în practică. Analiza din practică a scos în evidență faptul că actualul mecanism este deficient deoarece victima este eligibilă pentru serviciile menționate în Legea nr. 137/2016 doar atunci când prezintă înscrisul ce confirmă sesizarea organului de urmărire penală sau o ordonanță de recunoaștere în calitate de parte vătămată, după caz, succesor al părții vătămate, însă acest fapt nu este specificat în lege. Or, problema apare în special în etapa anterioară inițierii urmăririi penale. Această incertitudine determină autoritățile competente să ezite în acordarea de sprijin – în special consiliere psihologică, juridică sau informațională – în lipsa unui document oficial care să confirme calitatea de victimă.

Pentru a remedia această problemă, proiectul prevede la art. 2¹ reglementarea expresă a documentelor prin care se atestă statutul de victimă. Totuși, pentru a asigura o reacție promptă și eficientă în fața nevoilor imediate ale victimelor infracțiunilor, proiectul introduce o prevedere esențială care permite accesul temporar la servicii de sprijin, chiar și în lipsa înscrisurilor formale care acordă statutul de victimă.

Astfel, în situații urgente – precum stări de criză psihologică, expunere la risc continuu, traumă severă etc., atunci când victimele nu dispun temporar de actele care confirmă statutul de victimă sau nu au sesizat organele de urmărire penală acestea vor putea beneficia de consiliere psihologică, consiliere informațională precum și, asistență juridică pe o perioadă limitată de 45 de zile, în baza unei declarații pe propria răspundere. Declarația pe propria răspundere, în contextul accesului provizoriu la serviciile de sprijin pentru victimele infracțiunilor, ar trebui să includă elemente esențiale care să permită identificarea victimei, circumstanțele faptice relevante și asumarea responsabilității privind veridicitatea celor declarate, însoțite de angajamentul de a prezenta ulterior documentele justificative care confirmă statul său de victimă.

Această flexibilitate procedurală este necesară în practică, deoarece nu toate victimele reușesc să obțină sau să prezinte imediat documentele cerute de lege, sau trauma post-infracțiune poate împiedica victimele să acționeze rațional și prompt, în special în primele zile după incident; Mai mult ca atât, birocrăția excesivă riscă să descurajeze victimele să solicite sprijin sau le poate priva de protecția necesară într-un moment critic.

Pentru a răspunde nevoilor imediate ale victimelor infracțiunilor, statul oferă acces provizoriu la servicii de sprijin, inclusiv consiliere psihologică, informațională și juridică, chiar și în lipsa actelor confirmative, într-un cadru reglementat, pe o perioadă determinată.

Autoritățile competente care acordă aceste servicii – inclusiv consilierii informaționali – au obligația de a aduce la cunoștința victimei drepturile care îi revin potrivit legii, inclusiv dreptul de a sesiza organul de urmărire penală.

Totuși, decizia de a face sau nu o plângere penală aparține exclusiv victimei, iar autoritățile nu pot și nu trebuie să exercite presiuni în acest sens.

Cu toate acestea, este important ca victimele să conștientizeze că orice faptă penală trebuie să fie sancționată, nu doar pentru a face dreptate în cazul propriu, ci și pentru a preveni comiterea altor infracțiuni în viitor. Denunțarea faptelor ilegale contribuie direct la creșterea siguranței personale și colective și la consolidarea încrederii în justiție. În acest sens, sprijinul oferit victimelor are și un rol educativ, de responsabilizare civică.

În continuarea celor expuse, prevederile art. 6 alin. (2) din proiectul de lege vin să reglementeze și să detalieze modul în care victimelor infracțiunilor trebuie să li se furnizeze informații esențiale privind drepturile și opțiunile lor legale. Aceste informații trebuie să fie clare, accesibile și prezentate într-un mod care să permită victimelor să înțeleagă și să își exercite drepturile în mod corespunzător.

Astfel, autoritățile care acordă sprijinul victimelor vor avea obligația de a le adresa într-un limbaj simplu și accesibil următoarele informații fundamentale:

a) **Serviciile de suport disponibile:** Victimele trebuie să fie informate despre tipurile de servicii de sprijin de care pot beneficia, subiecții care oferă aceste servicii și condițiile generale de acordare a acestora. Aceasta include consiliere psihologică, asistență juridică și alte forme de sprijin, iar victimele trebuie să fie conștientizate despre accesibilitatea acestora și pașii necesari pentru a le obține.

b) **Organul de urmărire penală:** Victimelor trebuie să le fie clar indicat organul de urmărire penală la care pot depune plângerea pentru infracțiunea comisă împotriva lor, iar acest lucru trebuie să fie prezentat într-o manieră transparentă și accesibilă.

c) **Drepturile procesuale:** Victimele trebuie să primească informații detaliate despre drepturile procesuale de care beneficiază în calitate de parte în procesul penal, conform Codului de procedură penală și Codului de executare. Aceste informații includ drepturile de a fi informate, dreptul de a solicita măsuri de protecție, și dreptul de a solicita despăgubiri.

d) **Măsurile de protecție:** Victimele trebuie să fie informate despre măsurile de protecție disponibile, în conformitate cu prevederile Codului de procedură penală și Legii nr. 105/2008 privind protecția martorilor și altor participanți la procesul penal. De asemenea, trebuie să li se ofere informații despre condițiile și procedura de aplicare a acestor măsuri pentru a asigura siguranța victimelor pe tot parcursul procesului judiciar. De altfel, victimele trebuie să fie informate și despre condițiile și procedura pentru acordarea asistenței juridice garantate de stat, în cazurile în care acestea nu își pot permite un avocat sau nu sunt în măsură să își asigure reprezentarea juridică.

Informațiile cu privire la condițiile și procedura de acordare a compensației financiare pentru victimele infracțiunilor trebuie prezentate clar, astfel încât victimele să poată înțelege cum pot solicita această formă de reabilitare și ce pași trebuie să urmeze pentru a beneficia de ea.

e) **Alte informații solicitate:** În plus față de cele menționate mai sus, victimele au dreptul să fie informate despre alte informații relevante pentru cazurile lor, în cazul în care acestea sunt disponibile. Autoritățile trebuie să răspundă întrebărilor și să clarifice orice aspect legat de drepturile victimei.

Este esențial ca toate aceste informații să fie prezentate într-un limbaj pesimplu și accesibil, și sub semnătura victimei, pentru a asigura că aceasta a luat la cunoștință corect și complet informațiile respective.

De asemenea, trebuie să se țină cont în mod deosebit de dificultățile de înțelegere sau de comunicare, care pot apărea din cauza unor dizabilități ale victimei, cum ar fi deficiențele de auz, vorbire sau alte forme de dizabilități. În aceste cazuri, trebuie oferite soluții de accesibilitate, precum interpretariat în limbajul semnelor sau alte modalități de comunicare adaptate nevoilor victimei, pentru a garanta un acces echitabil la drepturi și protecție. Aceste măsuri sunt esențiale pentru a asigura că victimele infracțiunilor sunt corect informate și pot beneficia de toate serviciile și drepturile care le sunt recunoscute, fără a întâmpina bariere de comunicare.

Consilierea juridică

Potrivit art.11 din Legea nr. 137/2016 victima infracțiunii beneficiază de asistență juridică garantată de stat, în conformitate cu prevederile Codului de procedură penală și în condițiile Legii nr. 198/2007 cu privire la asistența juridică garantată de stat, dacă infracțiunea a fost săvârșită pe teritoriul Republicii Moldova sau dacă infracțiunea a fost săvârșită în afara teritoriului Republicii Moldova și victima este cetățean al Republicii Moldova, străin sau apatrid care locuiește legal în Republica Moldova, iar procesul penal se desfășoară în Republica Moldova.

Conform Legii nr. 198/2007, se acordă următoarele tipuri de asistență juridică garantată de stat: a) asistență juridică primară; b) asistență juridică calificată; c) asistență juridică de urgență. De asemenea, în condițiile Legii nr. 198/2007 există două situații de acordare a asistenței juridice calificate garantate de stat, și anume: a) indiferent de nivelul veniturilor (art. 20); b) în dependență de nivelul veniturilor (art. 21).

În urma mai multor modificării operate la Legea nr. 198/2007, legiuitorul a extins categoriile de beneficiari de asistență juridică indiferent de nivelul de venit, cu includerea victimelor violenței în familie; victimelor traficului de ființe umane; victimelor torturii și relelor tratamente; solicitanților de azil, persoanelor cu dizabilități. De asemenea, a fost extins și conceptul de asistență juridică de urgență garantată de stat, fapt care permite acordarea asistenței juridice de urgență victimelor violenței domestice și infracțiunilor sexuale la faza depunerii plângerii la orice oră a zilei (asistență 24/24).

Cu toate acestea, unele modificări legislative efectuate nu au asigurat o sincronizare între toate actele normative, fapt care în anumite circumstanțe poate determina interpretarea și aplicarea greșită a prevederilor Legii nr. 137/2016 în partea ce ține de acordarea asistenței juridice garantate de stat.

În acest context, s-a impus necesitatea de a ajusta prevederile art. 11 alin. (2) în partea ce ține de categoria victimelor care pot beneficia de asistență juridică garantată de stat necondiționat.

Totodată, a fost extinsă și categoria victimelor ce beneficiază de asistență juridică de urgență. În contextul actual, protecția efectivă a drepturilor victimelor infracțiunilor reprezintă o prioritate esențială, în special în cazul grupurilor vulnerabile, precum victimele torturii, tratamentului inuman și degradant, traficului de ființe umane, copiii victime și persoanele cu dizabilități severe sau accentuate. Accesul rapid și neîngrădit la asistență juridică de urgență pentru aceste categorii este indispensabil pentru prevenirea revictimizării, asigurarea protecției imediate și garantarea exercitării eficiente a drepturilor fundamentale. Victimele infracțiunilor enumerate se confruntă cu un nivel sporit de vulnerabilitate fizică, psihologică și socială. Asistența juridică de urgență le oferă posibilitatea de a beneficia imediat de sprijin legal, fără a întâmpina bariere procedurale care ar putea agrava suferința sau le-ar putea expune la riscuri suplimentare.

Revizuirea mecanismului de acordare a compensației financiare

1.1 Condițiile privind excluderea dreptului la compensație financiară

Actualele condiții prevăzute la art. 12 alin. (3) din lege, restrâng nejustificat posibilitatea de reabilitare a victimelor, adică posibilitatea de obține dreptul la compensarea financiară de către stat. Astfel, prevederile menționate instituie situații negative, atunci când victima nu are dreptul la compensație financiară acordată de către stat dacă:

–fapta prevăzută de legea penală a fost săvârșită în una dintre circumstanțele care înlătură caracterul penal al faptei conform art. 35 din Codul penal. Prevederea menționată este deja implicit acoperită de art. 14 alin. (1) pct. 1 al legii, care condiționează acordarea compensației de existența:

„ordonanței procurorului de încetare a urmăririi penale în temeiul art. 275 pct. 4), 5), 7) și 8) și art. 285 alin. (2) pct. 2) și 3) din Codul de procedură penală sau al art. 53 din Codul penal”. Prin urmare, menținerea prevederilor de la 12 alin. (3) lit. b) creează o dublare inutilă, cu potențial de confuzie în aplicarea normei, contrar principiilor de claritate legislative.

– nu a sesizat organele de urmărire penală despre săvârșirea infracțiunii în cazul în care pornirea urmăririi penale are loc doar în baza plângerii prealabile a victimei conform articolul 276 CPP. În continuarea acestei idei, atragem atenția că potrivit art. 276 alin. (1) din CPP, urmărirea penală se pornește numai în baza plângerii prealabile a victimei în cazul infracțiunilor prevăzute în articolele: 152 alin. (1), 155, 157, 161, 177, 179 alin. (1) și (2), 193, 194, 197 alin. (1), 204 și 246¹ din Codul penal, precum și al furtului avutului proprietarului săvârșit de minor, de soț, rude, în paguba tutorelui, ori de persoana care locuiește împreună cu victima sau este găzduită de aceasta [...].

În contextul dispozițiilor art. 276 alin. (1) din CPP, care prevede expres că urmărirea penală se pornește doar în baza plângerii prealabile a victimei pentru

anumite infracțiuni, este important de remarcat că majoritatea acestor infracțiuni nici nu se regăsesc printre categoriile de infracțiuni enumerate la art. 12 din Legea nr. 137/2016, fapt ce limitează nejustificat victima de acest drept.

- *la data săvârșirii infracțiunii, este condamnată definitiv și are antecedente penale pentru săvârșirea unei infracțiuni grave, deosebit de grave sau excepțional de grave sau pentru o infracțiune săvârșită prin participare la un grup criminal organizat sau organizație criminală.* Cu referire la această cerință menționăm că excluderea automată a victimelor cu condamnări anterioare pentru infracțiuni grave contravine principiului nediscriminării. Dreptul la reparație pentru un prejudiciu actual nu ar trebui să depindă de trecutul penal al persoanei.

Prin urmare, se impune **revizuirea art. 12**, prin excluderea literelor b), c) și d) de la alin. (3), pentru a asigura respectarea drepturilor și intereselor legitime ale victimelor infracțiunilor.

1.2 Acordarea compensației financiare

Una din condițiile stipulate în art. 14 alin. (1) al legii pentru ca o persoană să beneficieze de compensația financiară acordată de stat constă în deținerea statutului procesual de parte civilă în cadrul procesului penal.

Cu toate acestea, utilitatea practică a unei asemenea cerințe este discutabilă, întrucât nu reflectă în mod realist nevoile victimelor și nici nu este indispensabilă pentru realizarea mecanismului compensator prevăzut de lege. Analiza practicii judiciare relevă că, de regulă, un număr neînsemnat de persoane vătămate depun cerere de intentare a acțiunii civile în cadrul procesului penal. O acțiune civilă necesită mai mult efort de a aduna probe pentru justificarea cuantumului prejudiciului, întocmirea cererii și susținerea acesteia în instanța de judecată.

În practică, participanții în procedurile penale se focusează pe aspectele penale, și victima rămâne neajutorată în partea pretențiilor sale civile, chiar dacă procurorul este obligat să susțină victima în menținerea acțiunii civile. Astfel, potrivit raportului *Acces la justiție și remedii efective pentru victimele traficului de ființe umane*², în practică, nici reprezentanții organului de urmărire penală și instanțele de judecată nu asigură întotdeauna prezentarea informațiilor despre dreptul la despăgubire într-un mod clar, accesibil și pe înțelesul victimei.

Prin urmare, se impune revizuirea acestei prevederi în sensul eliminării obligativității constituirii victimei ca parte civilă, pentru a permite accesul mai facil la compensația financiară și pentru a evita excluderea arbitrară a unor persoane îndreptățite, în contradicție cu scopul legii.

²

<https://www.antitrafic.gov.md/libview.php?l=ro&idc=32&id=1360&t=/Raportare/Ale-partenerilor-internationali/Raportul-Grupului-de-Experti-privind-Lupta-contr-Traficului-de-Fiinte-Umane-de-Evaluare-pentru-Republica-Moldova-GRETA-Runda-a-treia-de-evaluare-Acces-la-justitie-i-remedii-efective-pentru-victimele-traficului-de-fiinte-umane>

În continuare, proiectul propune completarea art. 14 cu alineatele (6)-(7), în care prevede dreptul victimei de a înainta cerere de compensație financiară în următoarele cazuri:

-dacă victima s-a aflat în imposibilitate de a formula cererea de compensație financiară, termenul de 3 ani se calculează de la data la care a încetat starea de imposibilitate, cu prezentarea documentelor justificative. Necesitatea introducerii unei prevederi care să permită recalcularea termenului de 3 ani pentru solicitarea compensației financiare de la data încetării imposibilității victimei de a formula cererea se impune din considerente legate de protecția efectivă a drepturilor omului și de respectarea principiului accesului real la justiție și reparație.

Reglementările actuale ale art. 14 alin. (1) pct. 2) din Legea nr. 136/2016 prevede că cererea a fost depusă în termen de 3 ani de la data intrării în vigoare a actului de constatare a săvârșirii infracțiunii, fără a ține cont de circumstanțele individuale ale victimei. În practică însă, multe victime se confruntă cu situații obiective care le împiedică să formuleze cererea în termenul prevăzut, cum ar fi, starea gravă de sănătate sau tratament medical de lungă durată, lipsa reprezentantului legal. Aceste situații, care afectează profund capacitatea victimei de a acționa, nu sunt cauzate de neglijență sau lipsă de diligență, ci derivă direct din consecințele infracțiunii sau din contextul personal dificil în care se află victima. Prin urmare, reglementarea expresă a posibilității de recalculare a termenului de 3 ani de la data încetării stării de imposibilitate, cu prezentarea documentelor confirmative, este justificată și necesară.

- În cazul în care asupra acțiunii civile urmează să hotărască instanța civilă, termenul de 3 ani curge de la data rămânerii definitive a hotărârii prin care a fost admisă acțiunea civilă. Actuala reglementare legală privind termenul de 3 ani pentru solicitarea compensației financiare de către victimă nu reflectă particularitățile cauzelor în care acțiunea civilă este disjunctă din procesul penal și examinată separat în instanța civilă. În asemenea cazuri, victima se află într-o poziție juridică incertă pe durata soluționării litigiului civil, fără o hotărâre definitivă asupra prejudiciului suferit. Stabilirea unui termen uniform, independent de finalitatea procesului civil, riscă să creeze situații în care victima este confuză privind dreptul la compensație înainte de a obține recunoașterea oficială a prejudiciului printr-o hotărâre judecătorească definitivă. Aceasta contravine principiului proporționalității și interesului superior al victimei, mai ales în condițiile în care statul, prin lege, și-a asumat obligația de a-i oferi sprijin în absența unei reparații integrale din partea făptuitorului. Astfel, stabilirea unui punct de plecare clar și echitabil pentru calcularea termenului — data rămânerii definitive a hotărârii civile prin care se admite acțiunea victimei — oferă o soluție rațională și adaptată realităților judiciare.

- Prin derogare de la alin. (1) pct. 1) în cazul în care făptuitorul nu este identificat, victima infracțiunii poate formula cererea de compensație

financiară în termen de 3 ani de la data emiterii ordonanței de suspendare a urmăririi penale.

În practica organelor de urmărire penală, se întâlnesc frecvent situații în care, deși fapta penală este confirmată, autorul infracțiunii rămâne neidentificat, iar cauza penală este suspendată. În astfel de cazuri, victima, deși a suferit un prejudiciu moral, fizic sau material, se află într-o situație de vulnerabilitate dublă: pe de o parte, nu beneficiază de nicio despăgubire din partea autorului necunoscut, iar pe de altă parte, nu poate accesa compensația oferită de stat, din cauza lipsei unei hotărâri judiciare definitive. Prin urmare, stabilirea expresă a unei norme clare, potrivit căreia în cazul în care făptuitorul nu este identificat, termenul de 3 ani începe să curgă de la data emiterii ordonanței de suspendare a urmăririi penale, oferă:

- predictibilitate juridică pentru victime;
- o garanție reală a accesului la compensații în cazurile când autorul faptei este necunoscut.

1.3 Prejudiciul cauzat prin infracțiune compensate de către stat

Articolul 15 din proiect prevede completarea acestuia cu reglementări referitoare la prejudiciul moral și la prejudiciul suferit de membrii familiei victimei decedate. Prejudiciul moral este o componentă fundamentală a daunelor cauzate de infracțiunile violente, care nu poate fi ignorată în cadrul compensațiilor financiare. Astfel, o completare a legislației ar oferi un sprijin mai complet și echitabil victimelor, nu doar în termeni de recuperare fizică și financiară, ci și în procesul de vindecare a traumelor psihologice.

De altfel, și în situația decesului victimei în urma unei infracțiuni, impactul nu se limitează doar la pierderea fizică a persoanei, ci afectează și întreaga familie. Membrii familiei victimei decedate, în special cei care depind financiar de aceasta, suferă o pierdere semnificativă a mijloacelor de întreținere. În multe cazuri, acest lucru poate genera dificultăți economice grave și poate afecta, de asemenea, stabilitatea emoțională și psihologică a celor rămași în viață. Prin urmare, este esențial ca legislația să recunoască aceste efecte și să prevadă o formă de compensație pentru pierderile materiale și emoționale ale celor care au suferit în urma decesului victimei, consolidând astfel un sistem de protecție a familiei victimei decedate. Aceste completări ar reflecta mai corect nevoile victimelor infracțiunilor violente, asigurându-le o protecție mai largă și mai adecvată, precum și o acoperire a tuturor tipurilor de prejudicii suferite.

Suplimentar, proiectul de lege are drept scop completarea art. 15, prin includerea expresă, în lista formelor de prejudiciu care pot fi compensate de către stat, a prejudiciului cauzat prin exploatarea prin muncă, inclusiv prin neplata salariului și prin condiții de muncă precare, în cazul victimelor traficului de ființe umane. Prevederile actuale stabilește compensații financiare doar pentru forme limitate de prejudiciu, în special pentru cele rezultate din acte de violență fizică sau din distrugerea bunurilor materiale. Totuși, această abordare nu reflectă complexitatea formelor de suferință și prejudiciu pe care le îndură

victimele traficului de ființe umane. Exploatarea prin muncă, cu tot ce implică aceasta – lipsa salariului, muncă prelungită sau forțată, lipsa unui contract de muncă, condiții degradante de cazare, hrană sau siguranță, generează pierderi reale, directe și grave pentru victime, care nu pot fi reparate exclusiv prin tratament medical sau prin despăgubirea unor bunuri. Această modificare legislativă vine să alinieze legislația națională la angajamentele internaționale pe care statul și le-a asumat, în special în temeiul Convenției Consiliului Europei privind lupta împotriva traficului de ființe umane și Protocolului privind prevenirea, reprimarea și pedepsirea traficului de persoane în special al femeilor și copiilor, adițional la Convenția Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate. Ambele acte internaționale impun statelor obligația de a garanta victimei accesul la compensații reale și proporționale cu daunele suferite, inclusiv atunci când prejudiciul este de natură economică. Astfel, prevederea propusă contribuie la consolidarea principiului justiției restaurative și al echității sociale, la una dintre cele mai grave forme de criminalitate organizată.

1.3 Cererea privind acordarea compensației financiare

Astfel, mecanismul de acordare a compensațiilor în formula existentă este descurajant datorită numărului mare de documente solicitate, care implică un efort substanțial din partea victimei.

Pentru a simplifica acest mecanism, este necesar eliminarea din lista de documente a actelor care nu sunt necesare, reducând astfel povara asupra victimelor. Astfel, se propune la art. 16 alin. (3) excluderea lit. g) și anume datele privind antecedentele penale. Or, includerea acestor date în cererea de compensare financiară contravine principiului nediscriminării și poate constitui un obstacol nejustificat în calea accesului victimei la sprijinul garantat de stat. Legea nr. 137/2016 are ca obiectiv principal reabilitarea victimelor infracțiunilor, indiferent de profilul lor juridic sau social.

Pentru a simplifica procesul de depunere a cererii de acordare a compensației, lit.k) al aceluiași articol urmează a fi expusă într-o altă redacție. Astfel, se propune ca în locul unor acte confirmative greu de obținut sau disproporționat de împovărătoare, solicitantul compensației financiare să prezinte o declarație pe propria răspundere privind inexistența situațiilor prevăzute la art. 12 alin. (3) lit. a), e) și f), precum și a veridicității celor relevate în cerere. Conform legislației în vigoare, pentru a beneficia de compensația financiară de la stat în temeiul Legii nr. 137/2016 privind reabilitarea victimelor infracțiunilor, victima infracțiunii mai este obligată să prezinte, o confirmare a executorului judecătoresc despre neexecutarea hotărârii instanței de judecată privind prejudiciul cauzat prin infracțiune, în cadrul unei proceduri de executare. În practică, această cerință presupune prezentarea unei încheieri de restituire a documentului executoriu emisă de executorul judecătoresc, care atestă că debitorul nu dispune de bunuri ori venituri suficiente pentru a achita despăgubirea stabilită prin hotărâre judecătorească. Deși, această condiție formală, urmărește scopul prevenirii fraudelor și al utilizării nejustificate a fondurilor publice, însă generează mai multe dificultăți printre care:

- **întârzierea accesului la compensație:** Obținerea confirmării de la executor poate dura câteva luni, timp în care victima nu are acces la sprijinul financiar necesar pentru acoperirea costurilor medicale, psihologice sau sociale urgente.

- **costuri suplimentare:** Inițierea unei proceduri de executare silită presupune plata onorariilor executorului judecătoresc și a altor cheltuieli procedurale, cheltuieli care pot fi imposibil de acoperit de către o victimă aflată deja într-o situație de vulnerabilitate economică.

- **barieră administrativă disproporționată:** Accesul la executor presupune cunoștințe juridice, deplasări, timp și efort administrativ. Pentru victimele violenței, ale traficului de ființe umane, torturii sau alte infracțiuni grave, acest proces poate fi dificil sau chiar imposibil.

Întru evitarea acestor provocări, modificările propuse vor reduce sarcina birocratică asupra persoanelor vulnerabile și va grăbi procesul de compensare. O declarație pe propria răspundere ar putea facilita accesul victimelor la acordarea compensației. Suplimentar, la prezentarea cererii solicitantul va prezenta și venitul lunar al victimei sau după caz, venitul lunar pe fiecare membru al familiei victimei doar în cazul în care se solicită avansul din compensație. Or, acest va justifica situația dificilă a victimei pentru a solicita anticipat o parte din compensație.

1.4 Acordarea avansului din compensația financiară

Art. 19¹ din proiect, introduce posibilitatea acordării unui avans din compensația financiară victimelor infracțiunilor ceea ce reprezintă o inovație importantă în legislația națională și răspund nevoilor reale identificate în practică. Mecanismul național de compensare victimei a prejudiciului cauzat prin infracțiune nu prevede actualmente posibilitatea acordării de către stat a suportului financiar necesar, în cazurile când victima are nevoie urgentă de ajutor și nu poate aștepta rezultatul unor proceduri care adesea durează în timp. Lipsa unei asemenea forme de compensații rezultă din prevederile art. 14 alin.(1) pct.2) al Legii nr. 137/2016, care stabilește posibilitatea acordării compensației doar cu condiția depunerii cererii în termen de 3 ani de la data când actul de constatare a săvârșirii infracțiunii a intrat în vigoare (este definitiv și irevocabil). Cu alte cuvinte o compensație poate fi acordată doar după finalizarea procesului penal. Victimele infracțiunilor, în special cele ale faptelor grave (violență fizică, infracțiuni sexuale, trafic de persoane, etc.), sunt adesea confruntate cu situații critice care necesită intervenții rapide: tratamente medicale, consiliere psihologică, sau alte forme urgente de sprijin.

Astfel, introducerea posibilității de a solicita un avans în paralel cu desfășurarea procedurii penale reprezintă un sprijin și o modalitate de creștere a accesului efectiv la drepturi. În numeroase state, inclusiv în legislația din Italia, Franța, Germania Belgia sau România, victimele pot beneficia de forme provizorii de compensație în situații de urgență sau precare.

În contextul celor expuse, art. 19¹ din proiect introduce un mecanism nou de sprijin financiar anticipat destinat victimelor aflate în dificultate economică. În mod concret, se propune ca victimele infracțiunilor să poată solicita, în anumite condiții, un avans din compensația financiară, în limita de până la 5 salarii minime pe țărăstabilite de Guvern pentru anul în care victima a solicitat avasul. Pentru anul 2025 spre exemplu 5 salarii minime va constitui suma de 27 500 lei. Astfel, Comisia pentru acordarea compensației financiare va examina cererea privind acordarea avansului, documentele justificative anexate și va stabili în dependență de circumstanțe individuale suma avansului care nu poate depăși 5 salarii minime pe țară. Acest avans poate fi solicitat odată cu cererea de compensație sau separat, ulterior sesizării organelor de urmărire penală.

Cererea de avans va fi soluționată în termen de 30 de zile. În cazul în care cererea de compensație va fi respinsă, victima va restitui avansul, cu excepția situațiilor în care făptuitorul nu a fost identificat sau este insolubil. Victima care a primit un avans din compensația financiară (o sumă acordată în mod anticipat, înainte de soluționarea definitivă a cererii) este obligată să restituie acest avans în cazul în care nu depune cererea pentru acordarea compensației în condițiile și termenele prevăzute de lege precum și, în cazurile prevăzute la art. 12 alin. (3).

Această regulă v-a preveni abuzurile și asigura că avansurile sunt oferite doar victimelor care se află în situații precare și urmează corect procedura legală pentru a solicita compensația integrală. În caz contrar, statul are dreptul să recupereze sumele plătite nejustificat.

Acordarea avansului sub formă de vouchere pentru nevoi urgente ale victimelor infracțiunilor

Victimele infracțiunilor, în special cele ale violenței grave, ale traficului de ființe umane, ale torturii sau ale altor forme de abuz fizic și psihologic, se confruntă adesea cu nevoi urgente și esențiale imediat după săvârșirea faptei: hrană, adăpost, tratament medical, transport sau igienă personală.

În lipsa unei intervenții rapide și directe din partea statului, aceste victime rămân fără sprijin real în perioada în care sunt cele mai vulnerabile și au o capacitate redusă de a accesa proceduri administrative complexe. Astfel, noile prevederi de la art. 19² instituie un mecanism flexibil și rapid de acordare a unui avans din compensația financiară, sub formă de vouchere.

Asigurarea protecției imediate a victimelor, acoperind cheltuieli de strictă necesitate, doar pentru acoperirea cheltuielilor de hrană, cazare, transport, medicamente, materiale sanitare, de igienă și de uz personal. Relevant este de menționat că suma acordată sub formă de voucher este un avans dedus ulterior din compensația finală, ceea ce menține coerența financiară a sistemului și nu creează o obligație financiară suplimentară pentru stat. Dacă victima nu solicită ulterior compensația, cererea este respinsă sau se stabilește existența unuia dintre cazurile prevăzute la art. 12 alin. (3), valoarea voucherelor trebuie restituită statului.

Aspecte ce țin de sistemul de executare

Cadrul normativ nu prevede că dispozițiile prin care se acordă compensarea financiară de către stat pentru victimele infracțiunii sunt documente executorii. În acest context, ar exista riscul ca victimele să întâmpine dificultăți în obținerea efectivă a compensațiilor.

Fără statutul de document executoriu, victimele ar putea fi nevoite să inițieze proceduri suplimentare pentru a obține executarea acestor drepturi, ceea ce ar putea duce la întârzieri și la încălcarea dreptului lor la reparație efectivă. Astfel, pentru a asigura o protecție eficientă a victimelor proiectul își propune ca aceste dispoziții să fie reglementate ca documente executorii, astfel încât victimele să poată beneficia de drepturile lor în mod prompt și eficient.

Un alt impediment în obținerea despăgubirilor civile ține de unele deficiențe cu caracter normativ. Spre exemplu, victimele anumitor infracțiuni sunt scutite de la plata avansării taxelor pentru actele executorului judecătoresc, în cazul în care prejudiciul este compensat sub formă de prestații bănești periodice. Deoarece nu toate infracțiunile rezultă într-un prejudiciu care poate fi reparat prin prestații periodice, unele categorii de victime, cum ar fi cele ale violului, sunt obligate să suporte costurile procedurii de executare. În acest context se propune extinderea articolului 37 alin (7) lit (b) din Codul de executare, pentru a include și victimele infracțiunilor cu drept de a solicita compensație financiară de la stat, conform prevederilor Legii nr. 137/2016. Această modificare ar putea îmbunătăți semnificativ accesul la justiție pentru victimele infracțiunilor, asigurând că toate categoriile de victime beneficiază de suportul necesar în procesul de reabilitare și compensare a prejudiciilor suferite.

Art. III. Dispoziții finale și tranzitorii

În conformitate cu prevederile de la Art. III alin. (1) intrarea în vigoare a prezentei legi se propune a fi peste 3 luni de la publicarea în Monitorul Oficial. Perioada de 3 luni până la intrarea în vigoare a legii este absolut necesară pentru a asigura o tranziție eficientă și ordonată. Această perioadă permite tuturor actorilor implicați — instituții publice, organizații neguvernamentale și, nu în ultimul rând, victimele infracțiunilor — să se familiarizeze cu noile prevederi legislative, mai ales că legea introduce elemente de noutate în partea ce vizează mecanismul de compensare financiară din partea statului pentru victimele infracțiunilor. În această perioadă de grație, Guvernul trebuie să aducă actele normative existente în concordanță cu noile prevederi legale. Este esențial ca cadrul normativ aferent să fie actualizat pentru a putea pune în funcțiune în mod efectiv mecanismul de compensare, eficient și cu respectarea deplină a drepturilor victimelor. Totodată, alin. (3) din proiect reglementează modul în care se vor trata raporturile juridice existente înainte de intrarea în vigoare a noii legi. Acesta prevede că cererile de acordarea a compensației financiare care au fost inițiate înainte până la intrarea în vigoare a prezentei legi, vor fi examinate

și soluționate conform prevederilor legale valabile până la data intrării în vigoare a prezentei legi. Această abordare este importantă pentru a evita conflictele și confuzia care ar putea apărea în urma modificărilor legislative, asigurând astfel continuitatea și stabilitatea raporturilor juridice deja încheiate. Astfel, se menține coerența și predictibilitatea în aplicarea dreptului, permițând ca toate cererile aflate în curs să fie soluționate în conformitate cu normele în vigoare la momentul începerii acestora, fără a afecta drepturile părților implicate.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

Pentru înlăturarea deficiențelor descrise în secțiunea 2.2 și soluționarea problemelor invocate nu există opțiuni alternative.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Modificările aduse Legii nr. 137/2016 privind reabilitarea victimelor infracțiunilor vor avea un impact semnificativ asupra sectorului public, prin:

1. **Îmbunătățirea accesului victimelor la compensație:** Simplificarea procedurii de acordare a despăgubirilor va reduce timpul necesar pentru ca victimele infracțiunilor să beneficieze de compensare financiară, crescând astfel numărul celor care își vor exercita dreptul la compensare.

2. **Creșterea eficienței sistemului de justiție:** Automatizarea procesului de executare a hotărârilor, inclusiv prin transmiterea din oficiu a titlurilor executorii, va permite instanțelor să emită titluri executorii imediat, fără a mai aștepta solicitările victimelor, reducând birocrăția și îmbunătățind eficiența.

3. **Creșterea încrederii cetățenilor în stat:** Aplicarea rapidă și eficientă a legii va contribui la întărirea încrederii publicului în sistemul de justiție, cetățenii percepend autoritățile publice ca fiind responsabile și eficiente.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Pentru anul 2025, proiectul de modificare a Legii nr. 137/2016 nu impune cheltuieli suplimentare față de cele deja preconizate în bugetul de stat pentru compensarea victimelor infracțiunilor. Bugetul pentru acest an include deja resursele necesare pentru compensarea victimelor, având în vedere că modificările nu vor adăuga cheltuieli directe în acest sens.

Totuși, este important de menționat că, de la adoptarea legii până în prezent, nu au fost acordate compensări conform prevederilor legale, ceea ce face dificilă estimarea exactă a numărului de cereri ce ar putea fi depuse. Cu toate acestea, având în vedere că modificările legislative își propun să îmbunătățească mecanismul compensator, inclusiv prin simplificarea procedurilor și prin introducerea posibilității acordării unui avans înainte de emiterea unei hotărâri definitive și irevocabile, există o probabilitate ca numărul cererilor să crească.

În acest context, pentru anul următor, va fi necesar să se prevadă în buget resurse financiare suplimentare, care să acopere o eventuală creștere a cererilor de compensare, deși impactul exact nu poate fi prevăzut cu exactitate la acest moment.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Nu este aplicabil
4.4. Impactul social
4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal
4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen
<p>Modificările propuse la Legea nr. 137/2016 privind reabilitarea victimelor infracțiunilor vor avea un impact semnificativ asupra societății, contribuind la îmbunătățirea accesului victimelor la justiție și la compensare, ceea ce va spori încrederea cetățenilor în sistemul de justiție și în stat.</p> <p>Unul dintre aspectele sensibile ale modificărilor propuse este gestionarea și protejarea datelor cu caracter personal ale victimelor infracțiunilor, întrucât procesul de compensare implică colectarea și prelucrarea unor informații sensibile. Modificările legii care facilitează simplificarea procedurilor și automatizarea procesului de executare a titlurilor executorii pot duce la creșterea volumului de date procesate de autoritățile publice. Datele vor fi prelucrate pentru a permite o monitorizare eficientă și transparentă a modului în care se respectă acest drept fundamental.</p> <p>Datele prelucrate includ următoarele categorii: numele, prenumele, adresa de domiciliu ale victimelor infracțiunii, infracțiunea comisă, hotărârile emise pe caz ș.a, care vor fi prelucrate în strictă conformitate cu legea.</p> <p>Modificările aduse Legii nr. 137/2016 vor contribui la îmbunătățirea echității și egalității de gen prin asigurarea unui acces mai rapid și mai ușor la compensarea victimelor infracțiunilor, inclusiv pentru femeile victime ale violenței domestice și abuzurilor sexuale. Procedurile simplificate și acordarea unui avans pentru despăgubiri vor facilita accesul egal la justiție și vor contribui la reducerea barierelor economice și sociale cu care se confruntă aceste victime. Astfel, victimele infracțiunilor și alte grupuri vulnerabile vor beneficia de un tratament echitabil în procesul de compensare, iar statul va demonstra un angajament puternic pentru combaterea discriminării și promovarea egalității de gen.</p>
4.5. Impactul asupra mediului
Nu este aplicabil
4.6. Alte impacturi și informații relevante
Nu au fost identificate.
5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE
5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională
Nu este aplicabil.
5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE
Nu este aplicabil.
6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ
În conformitate cu art. 20 [etapele principale ale legiferării] din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, a fost publicat, pe pagina web oficială a Ministerului Justiției www.justice.gov.md , la compartimentul Transparența

decizională, directoriul Registrul proiectelor de acte normative anunțul privind inițierea procesului de elaborare a prezentului proiect la următorul link: <https://shorturl.at/34e59>.

Totodată, în scopul respectării prevederilor *Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional*, pe platforma www.particip.gov.md, la fel a fost plasat anunțul privind inițierea procesului de elaborare a proiectului de lege pentru modificarea Legii nr.137/2016 cu privire la reabilitarea victimelor infracțiunilor, la următorul link: <https://shorturl.at/LINVu>.

Proiectul urmează a fi avizat și consultat de către autoritățile interesate din sectorul justiției precum și societatea civilă. Totodată, proiectul urmează a fi plasat pe pagina web oficială a Ministerului Justiției (compartimentul „Transparența decizională”, directoriul „Proiecte transmise spre coordonare”) și pe platforma www.particip.gov.md.

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

Adoptarea proiectului de lege impune necesitatea complerării *Hotărârii Guvernului nr. 965/2017 cu privire la aprobarea Regulamentului Comisiei interdepartamentale pentru compensarea financiară de către stat a prejudiciului cauzat prin infracțiune* cu metodologia de emitere, distribuire și decontare a voucherelor destinate victimelor infracțiunii, pentru stabilirea cuantumului acestora, precum și a criteriilor de selectare a entităților publice și private înrolate în mecanismul de acordare.

Secretar de stat

/Semnat electronic/

Stanislav COPETCHI

TABEL COMPARATIV proiectului de Lege pentru modificarea unor acte normative <i>(îmbunătățirea mecanismului de acordare a compensației financiare victimelor infracțiunilor)</i>		
Prevederea actuală	Modificarea propusă	Prevederea după modificarea
Codul de executare al Republicii Moldova nr. 443/2004 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr. 214-220, art. 704), cu modificările ulterioare		
<p>Articolul 11. Documentele executorii Sînt documente executorii și se execută conform normelor stabilite de prezentul cod: [...]</p> <p>l¹) deciziile Ministerului Finanțelor privind încasarea din contul beneficiarilor Programului de stat „Prima casă” a creanțelor rezultate din garanțiile de stat acordate și plătite băncii și neacoperite integral în urma vânzării locuinței ipotecate;</p> <p>m) deciziile emise de către Serviciul Vamal privind dispunerea încasării sumelor;</p> <p>n) contractele de gaj a bunurilor mobile, cu condiția că avizul de executare a gajului a fost înscris în Registrul garanțiilor reale mobile în ordinea prevăzută de lege. [...]</p>	<p>Articolul 11 se completează cu litera m¹) cu următorul cuprins:</p> <p>„m¹) dispozițiile privind compensarea financiară de către stat a prejudiciului cauzat prin infracțiune în temeiul Legii nr. 137/2016 cu privire la reabilitarea victimelor infracțiunilor;.</p>	<p>Articolul 11. Documentele executorii Sînt documente executorii și se execută conform normelor stabilite de prezentul cod: [...]</p> <p>l¹) deciziile Ministerului Finanțelor privind încasarea din contul beneficiarilor Programului de stat „Prima casă” a creanțelor rezultate din garanțiile de stat acordate și plătite băncii și neacoperite integral în urma vânzării locuinței ipotecate;</p> <p>m) deciziile emise de către Serviciul Vamal privind dispunerea încasării sumelor;</p> <p>m¹) dispozițiile privind compensarea financiară de către stat a prejudiciului cauzat prin infracțiune în temeiul Legii nr. 137/2016 cu privire la reabilitarea victimelor infracțiunilor;.</p> <p>n) contractele de gaj a bunurilor mobile, cu condiția că avizul de executare a gajului a fost înscris în Registrul garanțiilor reale mobile în ordinea prevăzută de lege. [...]</p>
<p>Articolul 37. Taxele pentru efectuarea actelor executorului judecătoresc și spezele procedurii de executare [...]</p>	<p>Alineatul (7) al articolului 37 se completează cu litera b¹) cu următorul cuprins:</p> <p>„b¹) încasarea compensației financiare de stat acordate victimelor infracțiunilor, conform Legii</p>	<p>Articolul 37. Taxele pentru efectuarea actelor executorului judecătoresc și spezele procedurii de executare [...]</p>

<p>(7) De obligația avansării taxelor pentru efectuarea din oficiu a actelor executorului judecătoresc sînt scutiți creditorii conform documentelor privind:</p> <p>a) încasarea pensiei de întreținere;</p> <p>b) încasarea sumelor bănești pentru reparația prejudiciilor cauzate prin vătămarea integrității corporale, prin o altă vătămare a sănătății sau prin deces, dacă reparația se efectuează sub formă de prestații bănești periodice;</p> <p>c) restabilirea la locul de muncă;</p> <p>d) încasarea indemnizațiilor pentru incapacitate temporară de muncă și altor prestații de asigurări sociale prevăzute de lege;</p> <p>e) încasarea sumelor în beneficiul statului și confiscările.</p> <p>(8) - <i>abrogat.</i></p>	<p>nr. 137/2015 cu privire la reabilitarea victimelor infracțiunilor;.</p>	<p>(7) De obligația avansării taxelor pentru efectuarea din oficiu a actelor executorului judecătoresc sînt scutiți creditorii conform documentelor privind:</p> <p>a) încasarea pensiei de întreținere;</p> <p>b) încasarea sumelor bănești pentru reparația prejudiciilor cauzate prin vătămarea integrității corporale, prin o altă vătămare a sănătății sau prin deces, dacă reparația se efectuează sub formă de prestații bănești periodice;</p> <p>b¹) încasarea compensației financiare de stat acordate victimelor infracțiunilor, conform Legii nr. 137/2015 cu privire la reabilitarea victimelor infracțiunilor;</p> <p>c) restabilirea la locul de muncă;</p> <p>d) încasarea indemnizațiilor pentru incapacitate temporară de muncă și altor prestații de asigurări sociale prevăzute de lege;</p> <p>e) încasarea sumelor în beneficiul statului și confiscările.</p> <p>(8) - <i>abrogat.</i></p>
<p>Legea nr. 198/2007 cu privire la asistența juridică garantată de stat (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 157-160, art. 614) cu modificările ulterioare</p>		
<p>Articolul 18. Modul de acordare a asistenței juridice primare</p> <p>(1) Pentru asistență juridică primară, solicitantul adresează subiecților autorizați, specificați la art.15 alin.(2), din raza domiciliului său cerere scrisă sau orală.</p> <p>[...]</p>	<p>1. La articolul 18 alin. (1) cuvintele „din raza domiciliului său cerere scrisă sau orală” se substituie cu cuvintele „o cerere scrisă sau orală”.</p>	<p>Articolul 18. Modul de acordare a asistenței juridice primare</p> <p>(1) Pentru asistență juridică primară, solicitantul adresează subiecților autorizați, specificați la art.15 alin.(2), o cerere scrisă sau orală.</p> <p>[...]</p>

<p>Articolul 28. Asistența juridică de urgență [...]</p> <p>(1¹) În cazul în care persoana necesită asistență juridică de urgență, în conformitate cu art. 19 alin. (1) lit. b¹), la solicitarea persoanei sau a organului care a fost sesizat cu referire la săvârșirea violenței în familie sau a infracțiunii privind viața sexuală, oficiul teritorial este obligat să acorde asistență juridică de urgență prin numirea unui avocat de serviciu din lista avocaților specializați în asistența victimelor. [...]</p>	<p>2.La articolul 28 alin. (1¹), după cuvintele „violenței în familie” se completează cu textul „, , victimelor infracțiunilor de tortură, ale tratamentului inuman și degradant, victimelor traficului de ființe umane, copiii victime ale infracțiunilor, persoanele cu dizabilități severe sau accentuate ”.</p>	<p>Articolul 28. Asistența juridică de urgență [...]</p> <p>(1¹) În cazul în care persoana necesită asistență juridică de urgență, în conformitate cu art. 19 alin. (1) lit. b¹), la solicitarea persoanei sau a organului care a fost sesizat cu referire la săvârșirea violenței în familie, victimelor infracțiunilor de tortură, ale tratamentului inuman și degradant, victimelor traficului de ființe umane, copiii victime ale infracțiunilor, persoanele cu dizabilități severe sau accentuate sau a infracțiunii privind viața sexuală, oficiul teritorial este obligat să acorde asistență juridică de urgență prin numirea unui avocat de serviciu din lista avocaților specializați în asistența victimelor. [...]</p>
<p>Legea nr.137/2016 cu privire la reabilitarea victimelor infracțiunilor (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2016, nr. 293-305, art. 618) cu modificările ulterioare</p>		
<p>Articolul 1. Scopul legii și sfera de reglementare [...]</p> <p>(3) În sensul prezentei legi, termenul „victimă a infracțiunii” semnifică persoana fizică vătămată, mental sau fizic, care înregistrează o suferință emoțională sau o pierdere materială, cauzată direct prin infracțiune, conform Codului penal, precum și soțul, copiii și persoanele aflate la întreținerea</p>	<p>1.Articolul 1 alineatul (3) se abrogă.</p>	<p>(3) – abrogat.</p>

<p>persoanei decedate în cazul serviciilor de suport prevăzute la art. 2 alin. (5) lit. b) și d).</p>		
	<p>se completează cu articolul 1¹ cu următorul cuprins: „Articolul 1¹. Noțiuni Termenii și expresiile utilizate în prezenta lege au următorul înțeles: <i>victimă a infracțiunii</i> – persoana fizică ce a suferit un prejudiciu moral, fizic sau material în mod direct cauzat prin săvârșirea unei infracțiuni, precum și membrii familiei unei persoane al cărei deces a fost cauzat în mod direct de o infracțiune și care au suferit prejudicii în urma acestui deces; <i>membrii familiei</i> – soțul/soția, persoana care se află cu victima infracțiunii în relații asemănătoare celor dintre soți (concubinaj), copiii, rudele sau afinii acestuia până la gradul IV și persoanele aflate la întreținerea victimei infracțiunii.”.</p>	<p>Articolul 1¹. Noțiuni Termenii și expresiile utilizate în prezenta lege au următorul înțeles: <i>victimă a infracțiunii</i> – persoana fizică ce a suferit un prejudiciu moral, fizic sau material în mod direct cauzat prin săvârșirea unei infracțiuni, precum și membrii familiei unei persoane al cărei deces a fost cauzat în mod direct de o infracțiune și care au suferit prejudicii în urma acestui deces; <i>membrii familiei</i> – soțul/soția, persoana care se află cu victima infracțiunii în relații asemănătoare celor dintre soți (concubinaj), copiii, rudele sau afinii acestuia până la gradul IV și persoanele aflate la întreținerea victimei infracțiunii.”.</p>
	<p>se completează cu articolul 2¹ cu următorul cuprins: „Articolul 2¹ . Confirmarea statutului de victimă și condiții speciale de acces la suport (1) Statutul de victimă a infracțiunii, în sensul prezentei legi, se confirmă prin prezentarea unuia dintre următoarele înscrisuri: a) copia plîngerii depuse la organul de urmărire penală privind săvârșirea unei infracțiuni; b) certificatul despre faptul că ea s-a adresat cu plîngere la organul de urmărire penală sau o</p>	<p>Articolul 2¹ . Confirmarea statutului de victimă și condiții speciale de acces la suport (1) Statutul de victimă a infracțiunii, în sensul prezentei legi, se confirmă prin prezentarea unuia dintre următoarele înscrisuri: a) copia plîngerii depuse la organul de urmărire penală privind săvârșirea unei infracțiuni; b) certificatul despre faptul că ea s-a adresat cu plîngere la organul de urmărire</p>

	<p>copie de pe procesul-verbal despre plîngerea orală adresată organului de urmărire penală;</p> <p>c) copia procesului-verbal de audiere în calitate de victimă sau parte vătămată în cadrul procesului penal;</p> <p>d) copia ordonanței organului de urmărire penală sau a încheierii instanței de judecată de recunoaștere în calitate de parte vătămată, după caz, ordonanța organului de urmărire penală sau încheierea instanței de judecată de recunoaștere în calitate de succesori al victimei sau al părții vătămate în cadrul procesului penal.”;</p> <p>„(2) În situații urgente sau în lipsa temporară a înscrisurilor prevăzute la alin. (1), accesul la serviciile de suport prevăzute la art. 2 alin. (5) lit. a), b) și c) se acordă pe o perioadă de cel mult 45 de zile, în baza unei declarații pe propria răspundere a victimei infracțiunii, cu obligația de a prezenta ulterior înscrisurile necesare. În circumstanțe justificate, această perioadă poate fi prelungită, pentru cel mult 15 zile.”.</p>	<p>penală sau o copie de pe procesul-verbal despre plîngerea orală adresată organului de urmărire penală;</p> <p>c) copia procesului-verbal de audiere în calitate de victimă sau parte vătămată în cadrul procesului penal;</p> <p>d) copia ordonanței organului de urmărire penală sau a încheierii instanței de judecată de recunoaștere în calitate de parte vătămată, după caz, ordonanța organului de urmărire penală sau încheierea instanței de judecată de recunoaștere în calitate de succesori al victimei sau al părții vătămate în cadrul procesului penal.”;</p> <p>(2) În situații urgente sau în lipsa temporară a înscrisurilor prevăzute la alin. (1), accesul la serviciile de suport prevăzute la art. 2 alin. (5) lit. a), b) și c) se acordă pe o perioadă de cel mult 45 de zile, în baza unei declarații pe propria răspundere a victimei infracțiunii, cu obligația de a prezenta ulterior înscrisurile necesare. În circumstanțe justificate, această perioadă poate fi prelungită, pentru cel mult 15 zile.</p>
<p>Articolul 6. Consilierea informațională</p> <p>(1) Colaboratorul organului de constatare la care se adresează victima pentru a face plîngerea privind infracțiunea săvîrșită, ofițerul de urmărire penală și procurorul care instrumentează cazul au obligația de a aduce la cunoștință victimei infracțiunii,</p>	<p>1. Articolul 6:</p> <p>alineatul (1):</p> <p>la litera a) propoziția se completează cu textul „ în funcție de necesitățile acesteia”;</p> <p>alineatul (2) va avea următorul cuprins:</p> <p>„ (2) Informațiile prevăzute la alin. (1) sunt aduse la cunoștința victimei infracțiunii, într-un</p>	<p>Articolul 6. Consilierea informațională</p> <p>(1) Colaboratorul organului de constatare la care se adresează victima pentru a face plîngerea privind infracțiunea săvîrșită, ofițerul de urmărire penală și procurorul care instrumentează cazul au obligația de a aduce la</p>

<p>în scris sau într-o altă formă accesibilă dacă o cer condițiile speciale ale victimei, informația privind:</p> <p>a) serviciile de suport de care poate beneficia victima, subiecții care acordă aceste servicii și condițiile generale de acordare a acestora;</p> <p>b) organul de urmărire penală la care poate depune plîngerea privind infracțiunea săvîrșită împotriva sa;</p> <p>c) drepturile procesuale de care beneficiază în calitate de parte la procesul penal, conform Codului de procedură penală și Codului de executare;</p> <p>d) măsurile de protecție disponibile, conform prevederilor Codului de procedură penală și ale Legii nr. 105-XVI din 16 mai 2008 cu privire la protecția martorilor și altor participanți la procesul penal, precum și informația cu privire la condițiile și procedura de aplicare a acestor măsuri;</p> <p>e) alte informații solicitate de victima infracțiunii, dacă acestea sînt deținute.</p> <p>(2) Aducerea la cunoștință victimei infracțiunii a informației prevăzute la alin. (1) se consemnează într-un proces-verbal, care se anexează la materialele cauzei penale.</p>	<p>limbaj simplu și accesibil, fapt consemnat într-un proces-verbal, care se anexează la materialele cauzei penale.”.</p>	<p>cunoștință victimei infracțiunii, în scris sau într-o altă formă accesibilă dacă o cer condițiile speciale ale victimei, informația privind:</p> <p>a) serviciile de suport de care poate beneficia victima, subiecții care acordă aceste servicii și condițiile generale de acordare a acestora în funcție de necesitățile acesteia;</p> <p>b) organul de urmărire penală la care poate depune plîngerea privind infracțiunea săvîrșită împotriva sa;</p> <p>c) drepturile procesuale de care beneficiază în calitate de parte la procesul penal, conform Codului de procedură penală și Codului de executare;</p> <p>d) măsurile de protecție disponibile, conform prevederilor Codului de procedură penală și ale Legii nr. 105-XVI din 16 mai 2008 cu privire la protecția martorilor și altor participanți la procesul penal, precum și informația cu privire la condițiile și procedura de aplicare a acestor măsuri;</p> <p>e) alte informații solicitate de victima infracțiunii, dacă acestea sînt deținute.</p> <p>(2) Informațiile prevăzute la alin. (1) sunt aduse la cunoștința victimei infracțiunii, într-un limbaj simplu și accesibil, fapt consemnat într-un proces-verbal, care se anexează la materialele cauzei penale.</p>
<p>Articolul 9. Consilierea psihologică din contul statului</p>	<p>La articolul 9 alin. (1), textul „art. 171–175 (infracțiuni privind viața sexuală)” se substituie cu</p>	<p>Articolul 9. Consilierea psihologică din contul statului</p>

<p>(1) Consilierea psihologică se acordă din contul statului pentru victimele infracțiunilor, inclusiv ale tentativelor la acestea, prevăzute la următoarele articole din Codul penal: art. 145 (omor intenționat), art. 46 (omor săvârșit în stare de afect), art.149 (lipsirea de viață din imprudență), art. 150 (determinarea la sinucidere), art.151 (vătămarea intenționată gravă a integrității corporale sau a sănătății), art. 158 (traficul de organe, țesuturi și celule umane), art. 160 (efectuarea ilegală a sterilizării chirurgicale), art. 164 (răpirea unei persoane), art. 164¹ (răpirea minorului de către rudele apropiate), art. 165 (traficul de ființe umane), art. 166 alin. (2) și (3) (privațiunea ilegală de libertate), art. 166¹ (tortura, tratamentul inuman sau degradant), art. 167 (sclavia și condițiile similare sclaviei), art. 168 (munca forțată, în cazul în care infracțiunea este săvârșită asupra unui minor), art. 171–175 (infracțiuni privind viața sexuală), art. 188 alin. (3) lit. c) sau d) (tilhăria săvârșită cu vătămarea gravă a integrității corporale sau a sănătății ori cu deosebită cruzime), art. 201¹ (violența în familie), art. 206 (traficul de copii), art. 208¹ (pornografia infantilă), art. 208² (recurgerea la prostituția practică de un copil).</p> <p>[...]</p>	<p>textul „art. 171-175¹ infracțiuni privind viața sexuală”.</p>	<p>(1) Consilierea psihologică se acordă din contul statului pentru victimele infracțiunilor, inclusiv ale tentativelor la acestea, prevăzute la următoarele articole din Codul penal: art. 145 (omor intenționat), art. 46 (omor săvârșit în stare de afect), art.149 (lipsirea de viață din imprudență), art. 150 (determinarea la sinucidere), art.151 (vătămarea intenționată gravă a integrității corporale sau a sănătății), art. 158 (traficul de organe, țesuturi și celule umane), art. 160 (efectuarea ilegală a sterilizării chirurgicale), art. 164 (răpirea unei persoane), art. 164¹ (răpirea minorului de către rudele apropiate), art. 165 (traficul de ființe umane), art. 166 alin. (2) și (3) (privațiunea ilegală de libertate), art. 166¹ (tortura, tratamentul inuman sau degradant), art. 167 (sclavia și condițiile similare sclaviei), art. 168 (munca forțată, în cazul în care infracțiunea este săvârșită asupra unui minor), art. 171–175¹ (infracțiuni privind viața sexuală), art. 188 alin. (3) lit. c) sau d) (tilhăria săvârșită cu vătămarea gravă a integrității corporale sau a sănătății ori cu deosebită cruzime), art. 201¹ (violența în familie), art. 206 (traficul de copii), art. 208¹ (pornografia infantilă), art. 208² (recurgerea la prostituția practică de un copil).</p> <p>[...]</p>
<p>Articolul 10. Procedura de acordare a consilierii psihologice din contul statului</p>	<p>La articolul 10 alin. (1), după textul „ în temeiul cererii scrise a victimei infracțiunii”, se completează cu textul „sau reprezentantului legal”.</p>	<p>Articolul 10. Procedura de acordare a consilierii psihologice din contul statului</p>

<p>(1) Consilierea psihologică din contul statului se acordă în temeiul cererii scrise a victimei infracțiunii, ce se depune la structura teritorială de asistență socială sau la un alt subiect care desfășoară activitatea de reabilitare a victimelor infracțiunilor în raza teritorială în care se află domiciliul victimei infracțiunii și care a fost cooptat în acest scop de către autoritățile publice locale sau de către Ministerul Muncii și Protecției Sociale.</p> <p>[...]</p>		<p>(1) Consilierea psihologică din contul statului se acordă în temeiul cererii scrise a victimei infracțiunii sau reprezentantului legal, ce se depune la structura teritorială de asistență socială sau la un alt subiect care desfășoară activitatea de reabilitare a victimelor infracțiunilor în raza teritorială în care se află domiciliul victimei infracțiunii și care a fost cooptat în acest scop de către autoritățile publice locale sau de către Ministerul Muncii și Protecției Sociale.</p> <p>[...]</p>
<p>Articolul 11. Asistența juridică a victimei infracțiunii</p> <p>[...]</p> <p>(2) Victima infracțiunii de tortură, a tratamentului inuman și degradant beneficiază necondiționat de asistență juridică garantată de stat.</p> <p>[...]</p>	<p>La articolul 11 alin. (2) va avea următorul cuprins:</p> <p>„ (2) Victimele infracțiunilor de tortură, tratament inuman și degradant, copiii victime ale infracțiunilor, victimele violenței în familie, victimele infracțiunilor privind viața sexuală, victimele traficului de ființe umane precum și persoanele cu dizabilități severe sau accentuate, beneficiază necondiționat de asistență juridică garantată de stat indiferent de nivelul veniturilor.</p>	<p>Articolul 11. Asistența juridică a victimei infracțiunii</p> <p>[...]</p> <p>(2) Victimele infracțiunilor de tortură, tratament inuman și degradant, copiii victime ale infracțiunilor, victimele violenței în familie, victimele infracțiunilor privind viața sexuală, victimele traficului de ființe umane precum și persoanele cu dizabilități severe sau accentuate, beneficiază necondiționat de asistență juridică garantată de stat indiferent de nivelul veniturilor.</p> <p>[...]</p>
<p>Articolul 12. Limitele compensației financiare</p> <p>[...]</p> <p>(2) Au dreptul la compensație financiară victimele infracțiunilor prevăzute la următoarele articole din Codul penal: art. 145 (omor intenționat), art. 146 (omor săvârșit în stare de afect), art. 149</p>	<p>Articolul 12:</p> <p>la alineatul (2) textul art. 171–175 (infracțiuni privind viața sexuală) se substituie cu textul art. 171–175¹ (infracțiuni privind viața sexuală), totodată se completează cu cuvintele art. 188 alin. (3) lit. c) sau d) (tîlhăria săvârșită cu</p>	<p>Articolul 12. Limitele compensației financiare [...]</p> <p>(2) Au dreptul la compensație financiară victimele infracțiunilor prevăzute la următoarele articole din Codul penal: art. 145 (omor intenționat), art. 146 (omor săvârșit în</p>

<p>(lipsirea de viață din imprudență), art. 151 alin. (4) (vătămarea intenționată gravă a integrității corporale sau a sănătății soldată cu decesul persoanei), art. 158 (traficul de organe, țesuturi și celule umane), art. 164 alin. (3) lit. b) (răpirea unei persoane care a cauzat din imprudență o vătămare gravă a integrității corporale sau a sănătății ori decesul acesteia), art. 165 (traficul de ființe umane), art. 166 alin. (3) (privațiunea ilegală de libertate), art. 166¹ (tortura, tratamentul inuman sau degradant), art. 167 (sclavia și condițiile similare sclaviei), art. 168 (munca forțată, în cazul în care infracțiunea este săvârșită asupra unui minor), art. 171–175 (infracțiuni privind viața sexuală), art. 201¹ (violența în familie), art. 206 (traficul de copii), art. 208¹ (pornografia infantilă), art. 208² (recurgerea la prostituția practică de un copil).</p> <p>(3) Victima nu are dreptul la compensație financiară acordată de către stat pentru prejudiciul cauzat prin infracțiune dacă:</p> <p>a) infracțiunea a fost săvârșită cu participarea benevolă a victimei, cu excepția persoanelor care nu au împlinit vârsta de 18 ani;</p> <p>b) fapta prevăzută de legea penală a fost săvârșită în una dintre circumstanțele care înlătură caracterul penal al faptei conform art. 35 din Codul penal;</p> <p>c) nu a sesizat organele de urmărire penală despre săvârșirea infracțiunii în cazul în care pornirea urmăririi penale are loc doar în baza plîngerii prealabile a victimei conform art. 276 din Codul de procedură penală;</p>	<p>vătămarea gravă a integrității corporale sau a sănătății ori cu deosebită cruzime);</p> <p>la alineatul (3):</p> <p>literele b), c) și d) se abrogă</p>	<p>stare de afect), art. 149 (lipsirea de viață din imprudență), art. 151 alin. (4) (vătămarea intenționată gravă a integrității corporale sau a sănătății soldată cu decesul persoanei), art. 158 (traficul de organe, țesuturi și celule umane), art. 164 alin. (3) lit. b) (răpirea unei persoane care a cauzat din imprudență o vătămare gravă a integrității corporale sau a sănătății ori decesul acesteia), art. 165 (traficul de ființe umane), art. 166 alin. (3) (privațiunea ilegală de libertate), art. 166¹ (tortura, tratamentul inuman sau degradant), art. 167 (sclavia și condițiile similare sclaviei), art. 168 (munca forțată, în cazul în care infracțiunea este săvârșită asupra unui minor), art. 171–175¹ (infracțiuni privind viața sexuală), art. 188 alin. (3) lit. c) sau d) (fîlhăria săvârșită cu vătămarea gravă a integrității corporale sau a sănătății ori cu deosebită cruzime); art. 201¹ (violența în familie), art. 206 (traficul de copii), art. 208¹ (pornografia infantilă), art. 208² (recurgerea la prostituția practică de un copil).</p> <p>(3) Victima nu are dreptul la compensație financiară acordată de către stat pentru prejudiciul cauzat prin infracțiune dacă:</p> <p>a) infracțiunea a fost săvârșită cu participarea benevolă a victimei, cu excepția persoanelor care nu au împlinit vârsta de 18 ani;</p> <p>b) <i>abrogat</i>;</p> <p>c) <i>abrogat</i>;</p> <p>d) <i>abrogat</i>;</p>
--	--	--

<p>d) la data săvârșirii infracțiunii, este condamnată definitiv și are antecedente penale pentru săvârșirea unei infracțiuni grave, deosebit de grave sau excepțional de grave sau pentru o infracțiune săvârșită prin participare la un grup criminal organizat sau organizație criminală;</p> <p>e) după săvârșirea infracțiunii, a contribuit intenționat, prin comportamentul său, la apariția prejudiciului sau la majorarea cuantumului acestuia;</p> <p>f) a prezentat, cu bună știință, declarații mincinoase sau a refuzat intenționat să contribuie la descoperirea infracțiunii în cadrul urmăririi penale sau al judecării cauzei, cu excepția cazului în care aceasta are dreptul de a nu face declarații conform legii.</p> <p>[...]</p>		<p>e) după săvârșirea infracțiunii, a contribuit intenționat, prin comportamentul său, la apariția prejudiciului sau la majorarea cuantumului acestuia;</p> <p>f) a prezentat, cu bună știință, declarații mincinoase sau a refuzat intenționat să contribuie la descoperirea infracțiunii în cadrul urmăririi penale sau al judecării cauzei, cu excepția cazului în care aceasta are dreptul de a nu face declarații conform legii.</p> <p>[...]</p>
<p>Articolul 14. Acordarea compensației financiare</p> <p>(1) Compensația financiară pentru prejudiciul cauzat prin infracțiune se acordă de către stat dacă sînt întrunite următoarele condiții:</p> <p>1) actul de constatare a săvârșirii infracțiunii a intrat în vigoare (este definitiv și irevocabil). Prin act de constatare a săvârșirii infracțiunii se are în vedere, după caz:</p> <p>a) hotărîrea instanței de judecată de condamnare;</p> <p>b) hotărîrea instanței de judecată de încetare a procesului penal pe temei de nereabilitare;</p> <p>c) ordonanța procurorului de încetare a urmăririi penale în temeiul art. 275 pct. 4), 5), 7) și 8) și art. 285 alin. (2) pct. 2) și 3) din Codul de procedură penală sau al art. 53 din Codul penal;</p>	<p>Articolul 14:</p> <p>la alineatul (1):</p> <p>punctul 3) se abrogă.;</p> <p>punctul 4) se completează cu cuvintele sau fapătorul nu dispune de mijloace financiare suficiente, este insolvent sau dispărut”;</p> <p>se completează cu alineatele (6), (7) și (8) cu următorul cuprins:</p> <p>„(6) Dacă victima s-a aflat în imposibilitate de a formula cererea de compensație financiară, termenul de 3 ani se calculează de la data la care a încetat starea de imposibilitate, cu prezentarea documentelor justificative.</p> <p>(7) În cazul în care asupra acțiunii civile născută dintr-o cauză penală urmează să hotărască instanța civilă, termenul de 3 ani curge de la data</p>	<p>Articolul 14. Acordarea compensației financiare</p> <p>(1) Compensația financiară pentru prejudiciul cauzat prin infracțiune se acordă de către stat dacă sînt întrunite următoarele condiții:</p> <p>1) actul de constatare a săvârșirii infracțiunii a intrat în vigoare (este definitiv și irevocabil). Prin act de constatare a săvârșirii infracțiunii se are în vedere, după caz:</p> <p>a) hotărîrea instanței de judecată de condamnare;</p> <p>b) hotărîrea instanței de judecată de încetare a procesului penal pe temei de nereabilitare;</p> <p>c) ordonanța procurorului de încetare a urmăririi penale în temeiul art. 275 pct. 4), 5),</p>

<p>2) cererea a fost depusă în termen de 3 ani de la data intrării în vigoare a actului de constatare a săvârșirii infracțiunii;</p> <p>3) victima infracțiunii, personal sau prin reprezentantul său, este parte civilă în cadrul procesului penal;</p> <p>4) dacă sursele făptuitorului sînt insuficiente pentru acoperirea prejudiciului rezultat din infracțiune, în cazul hotărîrii definitive a instanței de judecată cu privire la acțiunea civilă născută dintr-o cauză penală, dacă aceasta nu a fost executată integral, benevol sau silit, în perioada indicată la pct. 2);</p> <p>[...]</p>	<p>rămînerii definitive a hotărîrii prin care a fost admisă acțiunea civilă.</p> <p>(8) Prin derogare de la alin. (1) pct. 1) în care făptuitorul nu este identificat, victima infracțiunii poate formula cererea de compensație financiară în termen de 3 ani de la data emiterii ordonanței de suspendare a urmăririi penale.”</p>	<p>7) și 8) și art. 285 alin. (2) pct. 2) și 3) din Codul de procedură penală sau al art. 53 din Codul penal;</p> <p>2) cererea a fost depusă în termen de 3 ani de la data intrării în vigoare a actului de constatare a săvârșirii infracțiunii;</p> <p>3) se abrogă;</p> <p>4) dacă sursele făptuitorului sînt insuficiente pentru acoperirea prejudiciului rezultat din infracțiune, în cazul hotărîrii definitive a instanței de judecată cu privire la acțiunea civilă născută dintr-o cauză penală, dacă aceasta nu a fost executată integral, benevol sau silit, în perioada indicată la pct. 2) sau făptuitorul nu dispune de mijloace financiare suficiente, este insolvent sau dispărut;</p> <p>[...]</p> <p>(6) Dacă victima s-a aflat în imposibilitate de a formula cererea de compensație financiară, termenul de 3 ani se calculează de la data la care a încetat starea de imposibilitate, cu prezentarea documentelor justificative.</p> <p>(7) În cazul în care asupra acțiunii civile născută dintr-o cauză penală urmează să hotărască instanța civilă, termenul de 3 ani curge de la data rămînerii definitive a hotărîrii prin care a fost admisă acțiunea civilă.</p> <p>(8) Prin derogare de la alin. (1) pct. 1) în cazul în care făptuitorul nu este identificat, victima infracțiunii poate</p>
--	--	--

formula cererea de compensație financiară în termen de 3 ani de la data emiterii ordonanței de suspendare a urmăririi penale.

Articolul 15. Prejudiciul cauzat prin infracțiune pentru care statul asigură compensare financiară
La stabilirea cuantumului compensației financiare, acordată de către stat pentru prejudiciul cauzat prin acțiunile violente prin care a fost săvârșită infracțiunea, se iau în calcul:
a) cheltuielile de spitalizare, tratament sau alte cheltuieli medicale suportate de victima infracțiunii;
b) prejudiciul cauzat ochelarilor, lentilelor de contact, protezelor dentare și altor obiecte care constituie mijloace de realizare a funcțiilor unor părți individuale ale corpului uman;
c) prejudiciul cauzat prin distrugerea sau deteriorarea bunurilor victimei infracțiunii sau prin deposedarea acesteia prin săvârșirea infracțiunii prevăzute la art. 12 alin. (2);
d) prejudiciul cauzat prin pierderea capacității de muncă, dacă aceasta a fost provocată de faptele infracționale;
e) cheltuielile de înmormântare a victimei infracțiunii, în cazul decesului acesteia.

Articolul 15:
În dispoziția alineatului cuvintele „prin acțiunile violente prin care a fost săvârșită infracțiunea”, se substituie cu cuvintele „prin săvârșirea infracțiunii,” și alineatul unic devine alineatul (1);
se completează cu literele f) și g) cu următorul cuprins:
„f) prejudiciul moral survenit ca urmare a infracțiunilor prevăzute la art. 12 alin. (2);
g) prejudiciul cauzat prin exploatarea prin muncă, inclusiv salariul neplătit și condițiile de muncă precare, în cazul victimelor traficului de ființe umane.”;
Articolul se completează cu alineatul (2) cu următorul cuprins:
(2) Membrii familiei care se aflau la întreținerea victimei infracțiunii al cărei deces a fost provocat de o infracțiune beneficiază de compensație financiară pentru prejudiciul cauzat prin pierderea mijloacelor de întreținere”.

Articolul 15. Prejudiciul cauzat prin infracțiune pentru care statul asigură compensare financiară
La stabilirea cuantumului compensației financiare, acordată de către stat pentru prejudiciul cauzat **prin săvârșirea infracțiunii**, se iau în calcul:
a) cheltuielile de spitalizare, tratament sau alte cheltuieli medicale suportate de victima infracțiunii;
b) prejudiciul cauzat ochelarilor, lentilelor de contact, protezelor dentare și altor obiecte care constituie mijloace de realizare a funcțiilor unor părți individuale ale corpului uman;
c) prejudiciul cauzat prin distrugerea sau deteriorarea bunurilor victimei infracțiunii sau prin deposedarea acesteia prin săvârșirea infracțiunii prevăzute la art. 12 alin. (2);
d) prejudiciul cauzat prin pierderea capacității de muncă, dacă aceasta a fost provocată de faptele infracționale;
e) cheltuielile de înmormântare a victimei infracțiunii, în cazul decesului acesteia;
f) **prejudiciul moral survenit ca urmare a infracțiunilor prevăzute la art. 12 alin. (2);**
g) **prejudiciul cauzat prin exploatarea prin muncă, inclusiv salariul neplătit și**

		<p>condițiile de muncă precare, în cazul victimelor traficului de ființe umane;</p> <p>(2) Membrii familiei care se aflau la întreținerea victimei infracțiunii al cărei deces a fost provocat de o infracțiune beneficiază de compensație financiară pentru prejudiciul cauzat prin pierderea mijloacelor de întreținere”.</p>
<p>Articolul 16. Cererea privind acordarea compensației financiare [...] (3) Cererea privind acordarea compensației financiare trebuie să cuprindă date referitoare la:</p> <p>a) numele, prenumele, cetățenia, data și locul nașterii, domiciliul sau reședința victimei infracțiunii și/sau, după caz, a altei persoane care are dreptul la compensarea financiară;</p> <p>b) calitatea solicitantului – soț, copil sau persoană aflată la întreținerea persoanei decedate, în cazul victimelor infracțiunilor prevăzute la art. 13 alin. (3);</p> <p>c) fapta infracțională săvârșită, care se încadrează în lista celor stabilite la art. 12 alin. (2), data, locul și împrejurările săvârșirii acesteia;</p> <p>d) prejudiciul suferit ca rezultat direct al infracțiunii conform prevederilor art. 15;</p> <p>e) organul sesizat despre săvârșirea infracțiunii (organul de constatare sau organul de urmărire penală), data sesizării acestuia;</p> <p>f) numărul și data actului organului de urmărire penală sau, după caz, ale hotărârii judecătorești, conform art. 14 alin. (1) pct. 1);</p>	<p>Articolul 16: la alineatul (3): litera g) se abrogă; se completează cu litera i¹⁾ cu următorul cuprins: „i¹⁾ venitul lunar al victimei sau după caz, venitul lunar pe fiecare membru al familiei victimei în cazul în care se solicită avansul din compensație; litera k) va avea următorul cuprins: ,k) declarație pe propria răspundere privind inexistența situațiilor prevăzute la art. 12 alin. (3) lit. a), e) și f), precum și a veridicității celor relevate în cerere. alineatul (4): la litera d) cuvintele „ o confirmare a executorului judecătorească” se substituie cu cuvintele „declarația pe propria răspundere a victimei”; litera e) se abrogă.</p>	<p>Articolul 16. Cererea privind acordarea compensației financiare [...] (3) Cererea privind acordarea compensației financiare trebuie să cuprindă date referitoare la:</p> <p>a) numele, prenumele, cetățenia, data și locul nașterii, domiciliul sau reședința victimei infracțiunii și/sau, după caz, a altei persoane care are dreptul la compensarea financiară;</p> <p>b) calitatea solicitantului – soț, copil sau persoană aflată la întreținerea persoanei decedate, în cazul victimelor infracțiunilor prevăzute la art. 13 alin. (3);</p> <p>c) fapta infracțională săvârșită, care se încadrează în lista celor stabilite la art. 12 alin. (2), data, locul și împrejurările săvârșirii acesteia;</p> <p>d) prejudiciul suferit ca rezultat direct al infracțiunii conform prevederilor art. 15;</p> <p>e) organul sesizat despre săvârșirea infracțiunii (organul de constatare sau organul de urmărire penală), data sesizării acestuia;</p>

g) datele privind antecedentele penale ale victimei infracțiunii care solicită acordarea compensației financiare;

h) sumele plătite cu titlu de despăgubiri de către făptuitor sau alte plăți pentru prejudiciile cauzate prin săvârșirea infracțiunii, obținute de victima infracțiunii dintr-o altă sursă legală;

i) cuantumul compensației financiare solicitate;

j) datele bancare ale contului pe care urmează a fi transferată compensația financiară sau solicitarea privind achitarea în numerar a acesteia, precum și graficul (termenele) achitării compensației, în cazul în care victima infracțiunii solicită achitarea în tranșe a acesteia;

k) confirmarea inexistenței situațiilor prevăzute la art. 12 alin. (3) lit. a), e) și f), precum și a veridicității celor relevate în cerere.

(4) La cererea privind acordarea compensației financiare se anexează următoarele documente justificative pentru datele înscrise în cerere:

a) copia actului de identitate;

b) copia actului care confirmă statutul persoanei care solicită acordarea compensației financiare, în cazul prevăzut la art. 13 alin. (3) și la alin. (2) din prezentul articol;

c) documentele care justifică cuantumul solicitat al compensației financiare pentru prejudiciul produs prin infracțiune;

d) o confirmare a executorului judecătoresc despre neexecutarea hotărârii instanței de judecată privind prejudiciul cauzat prin infracțiune în cadrul unei proceduri de executare sau, după caz, privind

f) numărul și data actului organului de urmărire penală sau, după caz, ale hotărârii judecătorești, conform art. 14 alin. (1) pct. 1);

g) **se abrogă;**

h) sumele plătite cu titlu de despăgubiri de către făptuitor sau alte plăți pentru prejudiciile cauzate prin săvârșirea infracțiunii, obținute de victima infracțiunii dintr-o altă sursă legală;

i) cuantumul compensației financiare solicitate;

i¹) venitul lunar al victimei sau după caz, venitul lunar pe fiecare membru al familiei victimei în cazul în care se solicită avansul din compensație;

j) datele bancare ale contului pe care urmează a fi transferată compensația financiară sau solicitarea privind achitarea în numerar a acesteia, precum și graficul (termenele) achitării compensației, în cazul în care victima infracțiunii solicită achitarea în tranșe a acesteia;

k) declarație pe propria răspundere privind inexistența situațiilor prevăzute la art. 12 alin. (3) lit. a), e) și f), precum și a veridicității celor relevate în cerere.

(4) La cererea privind acordarea compensației financiare se anexează următoarele documente justificative pentru datele înscrise în cerere:

a) copia actului de identitate;

b) copia actului care confirmă statutul persoanei care solicită acordarea compensației

<p>suma prejudiciului compensată pînă la data depunerii cererii privind acordarea compensației financiare, în cazul procedurii de executare silită a hotărîrii de judecată cu privire la acțiunea civilă născută din cauza penală;</p> <p>e) cazierul judiciar;</p> <p>f) orice alte documente deținute de victima infracțiunii, utile pentru soluționarea cererii.</p>		<p>financiare, în cazul prevăzut la art. 13 alin. (3) și la alin. (2) din prezentul articol;</p> <p>c) documentele care justifică cuantumul solicitat al compensației financiare pentru prejudiciul produs prin infracțiune;</p> <p>d) declarația pe propria răspundere a victimei despre neexecutarea hotărîrii instanței de judecată privind prejudiciul cauzat prin infracțiune în cadrul unei proceduri de executare sau, după caz, privind suma prejudiciului compensată pînă la data depunerii cererii privind acordarea compensației financiare, în cazul procedurii de executare silită a hotărîrii de judecată cu privire la acțiunea civilă născută din cauza penală;</p> <p>e) <i>se abrogă</i>;</p> <p>f) orice alte documente deținute de victima infracțiunii, utile pentru soluționarea cererii.</p>
<p>Articolul 19. Cuantumul compensației financiare pentru prejudiciul cauzat prin infracțiune și modul de acordare a acesteia</p> <p>(1) Compensația financiară se achită din contul bugetului de stat în mărime de 70% din suma prejudiciului calculat conform art. 15, dar nu mai mult de 10 salarii medii lunare pe economie, prognozate pentru anul în care victima a formulat cererea de compensație financiară.</p> <p>(2) Transferul compensației financiare pentru victimele infracțiunilor se efectuează de Ministerul</p>	<p>Se completează cu articolele 19¹ și 19² cu următorul cuprins:</p> <p>„ Articolul 19¹. Acordarea avansului din compensația financiară</p> <p>(1) Victima infracțiunii care se află într-o situație financiară precară i se acordă un avans din compensația financiară, în limita unei sume echivalente de pînă la 5 salarii minime pe țară lunare, stabilite de Guvern pentru anul în care victima infracțiunii a solicitat avansul.</p>	<p>Articolul 19¹. Acordarea avansului din compensația financiară</p> <p>(1) Victima infracțiunii care se află într-o situație financiară precară i se acordă un avans din compensația financiară, în limita unei sume echivalente de pînă la 5 salarii minime pe țară lunare, stabilite de Guvern pentru anul în care victima infracțiunii a solicitat avansul.</p>

Justiției în termen de 30 de zile de la data rămânerii definitive a ordinului ministrului justiției privind compensarea financiară de către stat a prejudiciului cauzat prin infracțiune.

(3) Statul, prin intermediul Ministerului Justiției, se subrogă în drepturile victimei infracțiunii care a beneficiat de compensație financiară acordată de către stat pentru recuperarea de la infractor a sumelor plătite victimei.

(2) Cererea privind acordarea unui avans din compensația financiară se depune la Ministerul Justiției doar după sesizarea organelor de urmărire penală. Dispozițiile art. 16 se aplică în mod corespunzător, în care se menționează etapa de examinare a sesizării.

(3) Cererea privind acordarea unui avans din compensația financiară poate fi depusă odată cu cererea de compensație financiară.

(6) Comisia examinează cererea privind acordarea unui avans din compensația financiară în termen de 30 de zile de la data depunerii. Comisia decide acordarea avansului și stabilește cuantumul avansului sau respinge motivat acordarea acestuia.

(7) În cazul respingerii cererii de compensație financiară, victima infracțiunii este obligată să restituie avansul, cu excepția cazului în care cererea de compensație financiară a fost respinsă din cauza că făptuitorul nu dispune de suficiente resurse pentru a acoperi valoarea totală a despăgubirii sau că făptuitorul a dispărut.

(8) Victima care a beneficiat de un avans din compensația financiară este obligată la restituirea acestuia dacă nu a depus cererea pentru compensație financiară în termenele prevăzute la art. 14 alin. (1) pct. 2), alin. (6)-(8) sau se stabilește existența unuia dintre cazurile prevăzute la art. 12 alin. (3).

Articolul 19². Acordarea avansului sub formă de vouchere

(2) Cererea privind acordarea unui avans din compensația financiară se depune la Ministerul Justiției doar după sesizarea organelor de urmărire penală. Dispozițiile art. 16 se aplică în mod corespunzător, în care se menționează etapa de examinare a sesizării.

(3) Cererea privind acordarea unui avans din compensația financiară poate fi depusă odată cu cererea de compensație financiară.

(6) Comisia examinează cererea privind acordarea unui avans din compensația financiară în termen de 30 de zile de la data depunerii. Comisia decide acordarea avansului și stabilește cuantumul avansului sau respinge motivat acordarea acestuia.

(7) În cazul respingerii cererii de compensație financiară, victima infracțiunii este obligată să restituie avansul, cu excepția cazului în care cererea de compensație financiară a fost respinsă din cauza că făptuitorul nu dispune de suficiente resurse pentru a acoperi valoarea totală a despăgubirii sau că făptuitorul a dispărut.

(8) Victima care a beneficiat de un avans din compensația financiară este obligată la restituirea acestuia dacă nu a depus cererea pentru compensație financiară în termenele prevăzute la art. 14 alin. (1) pct. 2), alin. (6)-(8) sau se stabilește

	<p>pentru nevoi urgente ale victimelor infracțiunilor</p> <p>(1) Pentru acoperirea nevoilor urgente victimelor infracțiunii se acordă un avans din compensația financiară sub formă de voucher. Voucherele se acordă de către Comisie în limita unei sume echivalente cu 5 salarii minime pe țară lunare, prognozate pentru anul în care victima infracțiunii a solicitat avansul.</p> <p>(2) Voucherele se folosesc exclusiv de către victimele infracțiunilor pentru acoperirea cheltuielilor de hrană, cazare, transport, medicamente și materiale sanitare, precum și materiale de igienă și de uz personal.</p> <p>(3) Voucherele se distribuie victimelor infracțiunii prin intermediul instituțiilor și autorităților publice competente, precum și organizațiile necomerciale ce activează în domeniul reabilitării victimelor infracțiunilor. Selectarea entităților publice și private se va realiza cu respectarea criteriului distribuției geografice pentru a oferi tuturor victimelor posibilitatea de a accesa aceste vouchere.</p> <p>(4) Lista entităților publice și private implicate în procedura de distribuire a voucherelor către victimele infracțiunilor se publică și se actualizează anual pe pagina de internet a Ministerului Justiției.</p> <p>(5) Acordarea de vouchere victimelor infracțiunilor pentru acoperirea nevoilor urgente se realizează în baza unei metodologii de emitere, distribuire și decontare a voucherelor destinate</p>	<p>existența unuia dintre cazurile prevăzute la art. 12 alin. (3).</p> <p>Articolul 19². Acordarea avansului sub formă de vouchere pentru nevoi urgente ale victimelor infracțiunilor</p> <p>(1) Pentru acoperirea nevoilor urgente victimelor infracțiunii se acordă un avans din compensația financiară sub formă de voucher. Voucherele se acordă de către Comisie în limita unei sume echivalente cu 5 salarii minime pe țară lunare, prognozate pentru anul în care victima infracțiunii a solicitat avansul.</p> <p>(2) Voucherele se folosesc exclusiv de către victimele infracțiunilor pentru acoperirea cheltuielilor de hrană, cazare, transport, medicamente și materiale sanitare, precum și materiale de igienă și de uz personal.</p> <p>(3) Voucherele se distribuie victimelor infracțiunii prin intermediul instituțiilor și autorităților publice competente, precum și organizațiile necomerciale ce activează în domeniul reabilitării victimelor infracțiunilor. Selectarea entităților publice și private se va realiza cu respectarea criteriului distribuției geografice pentru a oferi tuturor victimelor posibilitatea de a accesa aceste vouchere.</p> <p>(4) Lista entităților publice și private implicate în procedura de distribuire a</p>
--	---	---

	<p>victimelor infracțiunii, pentru stabilirea cuantumului acestora, precum și a criteriilor de selectare a entităților publice și private înrolate în mecanismul de acordare, adoptată prin hotărâre a Guvernului.</p> <p>(6) Victima infracțiunii care a beneficiat de vouchere este obligată la restituirea sumei echivalente acestuia dacă nu a depus cererea pentru compensație financiară, conform art. 16 sau în cazul respingerii cererii de compensație financiară.”. Prevederile art. 19¹ alin. (8) se aplică în mod corespunzător</p>	<p>voucherelor către victimele infracțiunilor se publică și se actualizează anual pe pagina de internet a Ministerului Justiției.</p> <p>(5) Acordarea de vouchere victimelor infracțiunilor pentru acoperirea nevoilor urgente se realizează în baza unei metodologii de emitere, distribuire și decontare a voucherelor destinate victimelor infracțiunii, pentru stabilirea cuantumului acestora, precum și a criteriilor de selectare a entităților publice și private înrolate în mecanismul de acordare, adoptată prin hotărâre a Guvernului.</p> <p>(6) Victima infracțiunii care a beneficiat de vouchere este obligată la restituirea sumei echivalente acestuia dacă nu a depus cererea pentru compensație financiară, conform art. 16 sau în cazul respingerii cererii de compensație financiară.”. Prevederile art. 19¹ alin. (8) se aplică în mod corespunzător.</p>
--	--	---